

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

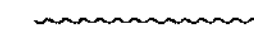

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

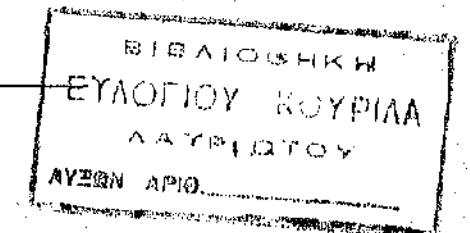

1889

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. — ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΑΘΗΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ ΤΗ ΟΔΩ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 14 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄.

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρροισι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἕως 31 Ἰουλίου ἕδωκεν ἑταίρος ἑξῆς: Ἐργασίαν ἀπὸ 1 Ὀκτ. Ἡμερησίως 14.

22 Ἰανουαρίου 1889

ΟΥΓΟΙ ΚΑΙ ΤΟΡΕΙΣ

Τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα ἀγαθῆ τύχῃ λειτουργεῖ εὐδαιμόνως παρ' ἡμῖν καὶ ὁσημέραι προκόπτει. Καὶ ἀληθῶς μὲν ἡ προκοπὴ τοῦ εἶνε ἕπισσούν ἰδιόρρυθμος, ἀλλ' ὁ εὐσυνείδητος ἐκτιμητῆς δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ καὶ τὰς συνθήκας, ὑφ' ἧς ἡ λειτουργία τοῦ ἐκτελεῖται καὶ τὰς κλιρικήσ περιστάσεις καὶ αὐτὸν τὸν βελόν τὸν πολιτισμοῦ μας. Ὅπως δὲν πρέπει ν' ἀπαιτῶμεν παρὰ τοῦ ἐδάφους τῆς χώρας μας νὰ παράγῃ τὰ βαρύτερα προϊόντα τῶν παρὰ τὸν Ἰσημερινὸν χωρῶν, οὕτως ἐπίσης δὲν ὀφείλομεν ν' ἀξιώμεν ὅπως τὸ σχετικῶς προσφάτως παρ' ἡμῖν ἐγκλιματισθὲν πολίτευμα ἔχῃ τὸ θαλερὸν καὶ καρποφόρον σφῆγγος, μεθ' οὗ ἀκμάζει ἀλλαχοῦ, ἐνθα ἡ πολιτικὴ ἀρουρα ἀπ' αἰώνων ἐπιμελῶς ἐγεωργήθη. Τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ πολιτεύματος τοῦ ἔχον βάσιν τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπεῖαν ἠσπασθημεν νήπιοι ἐτι καὶ ἀχειράφτοι, πρὶν ἀκόμη οἱ κεραυνοὶ τοῦ Κεδρυγῆτωνος καὶ αἱ λόγλαι τοῦ στρατάρχου Μικζῶν ἐπισφραγίσωσι τὴν ἡμετέραν ἀνεξαρτησίαν, τολμηρὸς δὲ θὰ ἐφάνητο πᾶς ὁ διατεινόμενος ὅτι ἔκτοτε κοινοβουλευτικῶς δὲν προήχθημεν. Τότε οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους σκαῖοι πολέμαρχοι ἢ ἀπαιδ' ἀγωγῆται κληρικοί, ἢ ταπεινοὶ ἀγρόται μηλωτὴν περιβεβλημένοι συνήρχοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἢ εἰς τὸ ὑπαίθρον ἐντὸς τῶν πορτοκαλλεῶνων τῆς Τροϊζῆνος ἢ εἰς πενήχρον ζυλινον παράπηγμα· τὸσον δὲ περιέργως ἀπλοῖκαί ἦσαν αἱ ἐξεις των, ὥστε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτόπτου, ἐπειδὴ δὲν ἐπιτρέπετο ἐντὸς τοῦ βουλευτηρίου τὸ κάπνισμα, οἱ ἐκ τῶν πατέρων τοῦ ἔθνους ἐμπαθεῖς καπνισταὶ — καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι — εἶχον ἐπινοήσει ν' ἀνοιξῶσιν ὅπως εἰς τούτους ζυλινους τοίχους καὶ δι' αὐτῶν περῶντες τοὺς μακροὺς σιωλῆνας τῶν καπνοσυρίγγων των ἀέμυζῶσιν ἠδ' ὑπαθῶς αὐτάς, ἐνῶ ψυχογυνοὶ καὶ ἀκόλουθοι ἐξῶθεν τεταγμένοι ἐμερίμων εὐσεβάστως περὶ τῆς ἀναγεώσεως τῶν ἀνθρώπων. Σήμερον ἀπαναντίας οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ ἔθνους συνέρχονται εἰς εὐπρεπῆ χρυσότευκτον αἴθουσαν

καὶ διακαίπτονται ὑπὸ τὸ μαγικὸν ἀέλας τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, οὕτως τὰ ἰσασὶ ἀναγεώμενα ἀρνητικὰ καὶ θετικὰ ρεύματα συγγέονται καὶ συναναφύρονται μὲ τὴν βομβοῦντα ἐσθρὸν τῶν ἀρνητικῶν καὶ θετικῶν γνώμων. Διότι σήμερον δὲν ἐπικρατεῖ ὡς τότε ὀλιγαρχίης ρητορεία καὶ σπάνις θεμάτων συζήτησεως, ἀλλ' ἐξουσιάζεται μετὰ περισσῆς κερτερίας καὶ ἡ ἐλαχίστη λεπτομέρεια τοῦ μάλλον ἀσημάντου τῶν ζητημάτων καὶ τὸ σθένος τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ φρονήματος προσλαμβάνει ἐπικουρον εἰς τὸν ἀγῶνα τὴν ρώμην τῶν μωδῶν καὶ ὠχρῶσιν οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀποκάρνουσι κεκραγότες οἱ ἀλεκτροῦνες πρὶν ἢ κοπήσῃ τὸ μένος τῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Πατρίδος, ἧς αἱ ἐλευθερίαι ἠπειλοῦντο διὰ τοῦ ἀντικανονικοῦ προδιδασμοῦ ἐνὸς ὑπομοιράρχου.

Σὺν τῇ οὐσίᾳ δὲ καὶ οἱ κοινοβουλευτικοὶ τύποι προάγονται καὶ ἐξευγενίζονται, ὁσημέραι δὲ τὸ ἐν χρήσει παρὰ τῇ Βουλῇ λεξιλόγιον νέους προσκατὰται ἔρους. Καὶ ξενίζουσι μὲν οἱ ἔροι οὗτοι τοὺς δυσπίστως ἔχοντας πρὸς πάντα νεωτερισμὸν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐπιβάλλονται γενικευόμενοι καὶ καθίστανται παραδεκταί. Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἀγανακτικὴν μεθ' ἧς ἤκουσε πρό τιμων ἐτῶν ἐν τῇ Βουλῇ ἐνα τοιοῦτον ἔρον ὁ ἀειδίμος Κομμουνδοῦρος, τέκνον τῆς Βουλῆς, ὡς ἀπεκάλει ἐκυτόν, φιλοσπάργως σοθῶν νὰ ἐμμένῃ πάντοτε ἡ μήτηρ του εἰς τὰ πάτρια καὶ τὰ ἀρχῆθεν παραδεδεγμένα. Κατηγορήθη τότε ἡ κυβέρνησις του ἐπὶ ἀυπερβασιτικῆς, ἐμπλεως δὲ θυμοῦ ὁ γηραιὸς πολιτευτῆς μὲ τὸν ἰδιάζοντα ἐκείνον κατὰ τὰς σπάνιας στιγμὰς τῆς ἀγανακτικῆσεως του συριστικῶν τῆς φωνῆς του ἦχον καὶ μὲ τὴν βραχυλόγον καὶ οἰονεὶ ἔγγλυπον εὐγλωττίαν του ἀπήνητησαν: «Ἐπλάσθη δύσχηος λέξις ὅπως ἐκφράσῃ κακὴν ἠθῆν.» Ἄγνοῶ κατὰ πόσον πράγματι εἶνε δύσχηος ἡ τότε πλασθεῖσα λέξις· τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ πλειονότης τῶν κοινοβουλευτικῶν μας ἀνδρῶν δὲν εἶχε τὸσον ὑπερβολικῶς εὐπαθῆ περὶ τὴν εὐφωμίαν τὴν ἀκοῆν καὶ τὴν παρεδέχθη καὶ ἡ χρῆσις ἔκτοτε τὴν καθιέρωσεν.

Ἡ εἰσαγωγή τῶν νέων κοινοβουλευτικῶν

δρων ἐγένετο δαψιλέστερα κατόπιν, ὅτε σὺν τῷ χρόνῳ ἐγένοντο ποικιλώτεροι αἱ φράσεις τῆς πολιτικῆς διαμάχης καὶ κατέστησαν γνωσταὶ οὐ μόνον αἱ λεπτομέρειαι τῆς τακτικῆς τοῦ πολιτεύματος λειτουργίας, ἀλλὰ καὶ αἱ παθολογικαὶ αὐτοῦ ἀλλοιώσεις. Ἡ συγκατάθεσις τῆς καλαισθησίας περὶ τὴν παραδοχὴν τῶν ὄρων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἐτι μείζων, ἀμνηστεύουσα ἔστιν ὅτε καὶ αὐτὸ τὸ παρακεκινδυνευμένον αὐτῶν νόημα. Οὕτως ἐπ' ἐσχάτων ἐπεξετάθη ἡ σημασία τοῦ ῥήματος «ἀποχωρῶ» καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ἐσεκείνης φυγομαχίας, ἐγνώσθη δὲ ὅτι ἡ ἔμφραξις, ὡς ἐπὶ τὸ παραστατικώτερον μετεφράσθη ἡ obstruction, δὲν εἶνε μόνον πᾶθημα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ.

Καλὸν ὅμως θὰ ἦτο καὶ ὠφέλιμον νὰ γινώσκωμεν ἐπακριβῶς τὴν σημασίαν τῶν λέξεων αὐτῶν, ὡς ἀνεξετάστως παραδεχόμεθα καὶ προθύμως πολιτογραφούμεν εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν μας φρασεολογίαν. Οἱ πολιτικοὶ αὐτοὶ νεολογισμοὶ καὶ αἱ ὀνομασίαι προέρχονται κυρίως ἐξ Ἀγγλίας, ἐκ τῆς χώρας ἐνθα ἐγεννήθη, διεμορφώθη καὶ εἰς ὑψίστην ἀνῆλθε περιωπὴν τὸ ἐπικρατοῦν νῦν εἰς τὸ πλείστον μέρος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου κοινοβουλευτικὸν πολιτεύμα· ἀλλ' οἱ ποιούμενοι χρῆσιν αὐτῶν ὀλίγον μεριμνῶσι περὶ τῆς ἀρχικῆς τῶν ὄρων τούτων σημασίας καὶ τῆς ἐξελίξεως αὐτῶν ἐν τῇ πολιτικῇ ἱστορίᾳ τῆς χώρας ἐκεῖνης, ἐνθα ἡ πεφρασμένη τοῦ χαρακτῆρος ἰδιοτροπία οὐχ ἰσπανίως εἰσέφραξε καὶ ἐκυριάρχησε μάλιστα εἰς τὰ πολιτικά ἦθη. Οὕτω γινώσκουσι μὲν πάντες παρ' ἡμῖν τοὺς Οὐίγους καὶ Τόρεις, τὰ δύο μεγάλα κοινοβουλευτικὰ κόμματα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ἀλλ' ἀγνοοῦσι βεβαίως οἱ πλείστοι τὴν σημασίαν τῶν ὀνομασιῶν τούτων καὶ τινὰς ἄλλας περιέργους περὶ τῆς καταγωγῆς αὐτῶν πληροφορίας, ὡς συλλέξας ἐπιχειρῶ ὧδε νὰ ἐκθέσω.

Καὶ ἐν πρώτοις εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐκ ὀλίγοι τῶν ἀναγνωστῶν μου ὄ' ἀπορήσωσι μανθάνοντες ὅτι τὰ whig καὶ Tory, αἱ δύο αὐταὶ λέξεις, δι' ὧν προσδιορίζονται αἱ δύο μεγάλαι ἐν Ἀγγλίᾳ πολιτικαὶ μερίδες εἰσὶν ὑβριστικαὶ ἀμφότεραι, ἀπεδόθησαν δὲ ἐν ἀρχῇ ἐξ ὑπαμοιότητος ἐπὶ σκοπῷ ἐμπαιγμοῦ καὶ λοιδορίας. Καὶ ὅτι τοιοῦτος ἦτο ὁ σκοπὸς τῆς ἐπωνυμίας καὶ προσβλητικῆ ἢ σημασίας ἐκατέρως τῶν λέξεων, οὐδεμίᾳ ἀμφιβολία, διαφωνίαι δὲ μόνον ὑπάρχουσιν ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν αὐτῶν. Τὸ ὄνομα οὐίγος (whig) ἀπεδόθη παρὰ τῶν περὶ τὴν Ἀυλὴν βασιλοφρόνων καὶ παπιστῶν πρὸς τοὺς ἀντιπάλους των, τοὺς ἐλευθερόφρονας πρὸς ἐμπαιγμὸν καὶ ἐξομοίωσιν αὐτῶν μετὰ τῶν σκώτων χωρικῶν, πρὸς οὓς πρότερον εἶχεν ἀποδοθῆ, λέ-

γουσι δὲ ὅτι προέρχεται ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ whig, σημαίνοντος ἀγωγέα σίτου, παραγομένου δὲ πάλιν ἐκ τοῦ σκωτικοῦ touhig, σημαίνοντος βαλίνου ταχέως. Ἔτεροι παράγουσιν αὐτὸ ἐκ τοῦ whigans, λέξεως ἥτινι ἐχρῶντο οἱ σκῶτοι χωρικοὶ πρὸς παρόρησιν τῶν ἵππων των εἰς τὸ βᾶδισμα καὶ δι' ἧς ἐπωνομάσθησαν οἱ ἀντάρται πρεσβυτεριανοί, οἵτινες καταδικαζόμενοι παρὰ Καρόλου τοῦ Β' ἐβάδιζον τότε κατὰ τοῦ Ἐδιμβούργου. Πλείστοι διατείνονται ὅτι ἡ σημασία τῆς λέξεως εἶνε ἐτι χείρων, διότι παραγομένη ἐξ ἄλλης τινὸς σκωτικῆς, σημαίνει ληστήν, ἄλλοι δὲ πάλιν τὴν παράγουσιν ἐξ ἐτέρας σκωτικῆς ἐπίσης λέξεως σημαίνουσης ποτὸν ἐκ ζύθου ὄξυνου ἢ ἐξ ὄξυγάλακτος, εἴτε διότι αὐτὸ ἦτο τὸ ἀγαπητὸν ποτὸν τῶν νηφαλίων χωρικῶν, εἴτε καθ' ὑπαινιγμὸν τῆς τραχύτητος καὶ δυστροπίας τῶν Πουριτανῶν. Τινὲς παραδεχόμενοι τὴν σημασίαν ταύτην τῆς λέξεως ἀποδίδουσι τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἐν Ἰρλανδίᾳ ὀπαδοὶ τοῦ δουκὸς τῆς Ὑόρκης ἀδελφοῦ Καρόλου τοῦ Β', τὸσον ἀπηνῶς κατεδιώξαν τοὺς ἀντιθέτους, ὥστε οἱ δυστυχεῖς οὗτοι πλανώμενοι εἰς δάση καὶ ἐρημίας πολλὰκις ἐτρέφοντο ἐκ μόνου τοῦ γάλακτος τῶν ἀγελάδων, ὡς αὐτοὶ συνήντων. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ λέξις θὰ εἶχε σημασίαν περιφρονητικὴν, ἀνάλογον περιπῶ πρὸς τοὺς «πειρασμένους» τῶν ἡμερῶν μας. Ἰπάρχει ὅμως καὶ ἐτέρα δοξασία ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἐπωνυμία αὕτη ἀπεδόθη τὸ πρῶτον, οἱ παραδεχόμενοι δὲ ταύτην διατείνονται ὅτι ὁ δούξ τοῦ Μονμάουθ ὁ καταβαλὼν τὴν ἐν εἴτει 1681 ἐπραγεῖσαν ἀνταρσίαν τῶν σκώτων ὄρεινῶν, τῶν ἐμπαικτικῶς καλουμένων οὐίγων ἐδείχθη ἄγαν ἐπιεικὴς πρὸς αὐτούς, διὸ καὶ εἰς τῶν εὐγενῶν διαβάλλων αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Κάρολον τὸν Β' εἶπεν ὅτι τὸσον προσήνης ἐφάνη πρὸς τοὺς ἀντάρτας ὁ δούξ, ὥστε καὶ αὐτὸς κατὰ βᾶθος θὰ ἦτο οὐίγος. Τὸ σκῶμμα ἠυδοκίμησε καὶ μετ' οὐ πολὺ οἱ ὀπαδοὶ πάντες τοῦ δουκὸς προσεπωνομάζοντο οὐίγοι καὶ ἡ προσεπωνυμία αὕτη τοσοῦτον ἐγενικεύθη, ὥστε σὺν τῷ χρόνῳ καὶ αὐτοὶ οἱ οὕτως ἀποκαλούμενοι τὴν ἀπεδέχθησαν.

Ἄλλ' ἂν ἡ καταγωγὴ τῆς ὀνομασίας τῶν οὐίγων εἶνε ἄδοξος, ἢ τῶν τόρρων δὲν εἶνε εὐκλεεστέρα. Ἡ λέξις αὕτη εἶνε ἰρλανδικὴ σημαίνουσα ληστήν, δολοφόνον, παράγεται δὲ κατὰ τινὰς ἐκ τοῦ torree = δός μοι, ἄπερ ἀπέτεινον οἱ ἰρλανδοὶ λησταὶ πρὸς τοὺς διαβάτας, οὓς ἀπεγύμνον. Κατ' ἄλλους τὸ ὄνομα ἀπεδόθη κατὰ πρῶτον εἰς σπείραν Ἰρλανδῶν παπιστῶν, οἵτινες ἐπὶ τῆς ἐποχῆς Καρόλου τοῦ Α' καὶ ὑπὸ τὸ πρᾶγμα ὅτι ἠγωνίζοντο ὑπὲρ τοῦ βασιλέως ἐλυμαίνοντο τὴν Ἰρλανδίαν, παράγεται δὲ ἐκ μίας φράσεως τῆς ἰρλανδικῆς διαλέκτου: Tar - a - gy =

Ἐλθέ, ὦ βασιλεῦ! Τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπεδόθη παρὰ τῶν ἀντιθέτων εἰς τοὺς περὶ Κάρολον τὸν Β' αὐλικούς καὶ βασιλόφρονας κατηγορούμενους ἐπὶ φιλαρπαγίᾳ καὶ ἐπὶ κρυφία πρὸς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν κλίσει, καὶ ἄλλους κατὰ τὰ αἰσθηματα ταῦτα πρὸς τοὺς ἐν Ἰρλανδίᾳ τόρρει. Κατ' ἄλλους δὲ ἐνδέχεται ἡ ὀνομασία νὰ προῆλθεν ἐνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐν Ἰρλανδίᾳ βασιλοφρόνων. Κατὰ δὲ τὸν Δανιὴλ Φόξ, συγγραφεὴ τοῦ περιφήμου Ῥοβινσῶνος, ἀνάδοχος τοῦ κόμματος τῶν τόρρων ὑπῆρξεν ὁ διάσημος δόκτωρ Τίτος Ὅτς, ὁ καταγγέλλας τὴν συνωμοσίαν τῶν παπιστῶν, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δίκης τῶν συλληφθέντων ἀκούσας ὅτι ἐμελλον νὰ μεταβῶσιν ἐξ Ἰρλανδίας τόρρει τινές, ἦτοι φανατικοὶ παπιστῆ καὶ βασιλόφρονες νὰ δολοφονήσωσιν αὐτὸν, παραχθῆς δὲ καὶ ὑποψοφῶν ἄπεκαίει πάντα καταφερόμενον κατὰ τῆς δίκης καὶ τῶν μαρτυριῶν καὶ πάντα ἐν γένει ἀντιλέγοντα τόρρει, ἐξ οὗ τὸ ὄνομα ἐγένετο δημῶδες, ἀποδεκτὸν δὲ κατ' ἀνάγκην βραδύτερον καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς οὕτως ἐπωνομασθεῖσιν.

Ὅπως δὴ ποτε εἶνε βέβαιον ὅτι τὰ δύο μεγάλα κόμματα, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἔλαβον ἀρχὴν ἢ μάλλον εἰπεῖν ὑπόστασιν εὐκρινεστέραν ἐπὶ τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Β', ἀπέμειναν δὲ μόνον ἐν τῇ παλαιστῇ ἀγωνιζόμενα κατ' ἀλλήλων μετὰ τὴν βαθμιαίαν ἐξαφάνισιν τῶν dissonants ἦτοι τῶν διαφωνούντων, οἵτινες ἦσαν ἄνδρες φιλοπατρίδες καὶ ἐντιμοί, δημοκρατικὰ πρεσβύοντες φρονήματα, ἀνίκανοι ὅμως ὅπως ἀναλάβωσι τὴν ἐξουσίαν, εἰς τὰς τάξεις τῶν ὀπατῶν ἀνῆλθε ποτε καὶ ὁ περικλής Μίλτων, ὁ τυφλὸς ψάλτης τοῦ Ἀπολεσθέντος Παρκεϊσίου. Ἡ ἐξιστόρησις τῆς μακρᾶς πάλης τῶν δύο κομμάτων θὰ ἰσοδυναμῆι πρὸς τὴν ἀνακαταστάσιν τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνας. Ἄντι τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου ἀσυγκρίτως ὑπερέτερον τῶν δυνάμεών μου ἀρκούμαι νὰ παραθέσω πληροφορίας τινὰς εἰσέτι περὶ τῆς πορείας, ἣν ἐτήρησαν τὰ κόμματα κατὰ τινὰς περιόδους τοῦ μακροῦ αὐτοῦ διαστήματος. Οἱ οὐίγοι ἦσαν οἱ φυλελεύθεροι καὶ οἱ τόρρει οἱ συντηρητικοί, ἀλλ' ὑπῆρξεν περιστασις τινὲς, καθ' ἧς οἱ ὄροι ἀνεστράφησαν καὶ ἐφάνησαν ὑπέρμαχοι τῆς βασιλείας οἱ πρῶτοι, δημοτικοὶ δὲ κατέστησαν οἱ δεύτεροι, οἱ συνήθως μὴ προστατεύοντες τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας. Τὸ γεγονός συνέβη ἐπὶ τῆς βασιλείας Γεωργίου τοῦ Β' καὶ ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ Ῥοβέρτου Οὐάιλκωλ. Τόσον ἐφοβεῖτο ἡ κυβέρνησις τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ, ὥστε ἀπηγόρευσε τὰς δημοσίους συναθροίσεις καὶ δὲν ἐπέτρεπε τὴν συσσωμάτωσιν ἀτόμων πλείονων τῶν δώδεκα εἰς τὰς ὁδοὺς, διὸ καὶ ἐξεγερθεὶς ὁ λαὸς ἐν εἴτει 1733 ἔκαψεν ἐν Λονδίνῳ τὰ δημοῖαματα τῶν μελῶν

τοῦ τότε ὑπουργείου τῶν Οὐίγων. Ὁ μεταξὺ τῶν δύο κομμάτων ἀνταγωνισμὸς ὑπῆρξεν πάντοτε σφοδρὸς, ἀλλ' ἐλησμονεῖτο ἡσάκις συμφέροντα ἐθνικώτερα διεκυβέοντο καὶ οἱ ἀντίπαλοι τότε προθύμως συνεφιλιούντο καὶ συνεμάχοντο. Τὸ φαινόμενον τοῦτο τὸ τιμῶν τὴν φιλοπατρίαν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους συνέβη ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰακώβου τοῦ Β' ὅτε ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἐπεχείρησε τὴν παλινῳβωσιν τῆς καθολικῆς θρησκείας εἰς τὸ Κράτος. Ὁμοφωνία καὶ πειθαρχία αὐστηρὰ ἐπεκράτησεν αἰετοτα σχεδὸν εἰς τὰς τάξεις τῶν ὀπαδῶν, μόνον δὲ εἰς περιστασις τινὰς λίαν σοβαρὰς καὶ ἐκτάκτους ἀνεφάνη ἐνίοτε διχογνωμία. Τοιοῦτο σχίσμα μεταξὺ τῶν Οὐίγων συνέβη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε οἱ μετριοπαθέστεροι τῶν φιλελευθέρων ἀπεσκίρτησαν ὑπὸ τὸν Βούρκε μὴ συμμεριζόμενοι τὰ φρονήματα τοῦ ἡγέτου τοῦ κόμματος Φόξ, ἐνθέρμου ὑπερμάχου τῶν ἐπικρατούσων τότε ἐν τῇ γείτονι τῆς Γαλλίας χώρα ἀνατροπικῶν ἰδεῶν. Τέλος ἀμφότερα τὰ κόμματα διετήρησαν ἀνεκαθεν μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ ἐκαστον ὀνομασίαν καὶ μόνον ἐπὶ βραχὺ διάστημα οἱ Οὐίγοι συνετελέσαντες εἰς τὴν ἐκλογὴν ὡς βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α', τῶς ἐκλέκτορος τοῦ Ἄννοβερ προσεπωνομάσθησαν Ἄννοβεριανοί, ἐνῶ οἱ ἀντίπαλοι τῶν Τόρρει ἀπεκαλοῦντο τότε Ἰακωβίται.

Τὴν μεταξὺ Οὐίγων καὶ Τόρρων μακροαἰωνά παλιν, ἐξ ἧς ἐπήγασαν τ' ἀγαθὰ τῆς εὐνομίας καὶ προέκυψαν αἱ βάσεις τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους παρηκολούθησε μετ' ἀπώτου πάντοτε καὶ εὐκρινεῖς ἰνδιφίροντος ὀλαὸς τοῦ βασιλείου, παρ' ἧς ἐγγενῆς κατέστη ἐκ μακρᾶς παραδόσεως καὶ ἐκ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς τοῦ ἡ συναισθητικῶν καθηκόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου. Ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε κατὰ περιόδους κρατερός καὶ ἐκτός τοῦ Κοινοβουλίου, ἀπειράριθμα δὲ εἶνε τὰ δημοσιευθέντα συγγραμματα καὶ φυλλάδια πρὸς ἔπαινον ἢ πρὸς ψόγον ἐκατέρου τῶν κομμάτων. Ἀξιοσημίωτον ἰδίως ἐκ τῶν πολλῶν εἶνε φυλλάδιον γραφέν παρὰ τινος Σμιθ ἐκ Λείσεστερ καὶ φέρον τὴν ἐξῆς μακροσκελῆ ἐπιγραφὴν: *Ἡ Ἀυθία Αἰθὼς, ἥτοι μέθοδος ἀπλή καὶ εὐχερὴς πρὸς διάκρισιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ γνησίου Ἀγγλοῦ ἀπὸ τοῦ διεγθαρμένου τούτεστι τοῦ φίλου τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πατρίδος ἀπὸ τοῦ δούλου τῆς τύχης καὶ τῆς Ἀυλῆς πόνημα χρῆσιμον εἰς πάντα τοῦδε ἐνπατρίδας, ἐμπόρους, ἐργάτας, γεωργοὺς καὶ ἄλλους ἔχοντας δικαίωμα ψήφου εἰς τὰς ἐκλογὰς.* Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐξεδόθη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἧς ἐμνήσθη ἀνωτέρω, ὅτε ἀναστραφέντων τῶν ὄρων, οἱ Οὐίγοι ἐθεωροῦντο ὡς δουλοφρόνως ὑποστηρίζοντες τὰ προνόμια τῆς Ἀυλῆς, καὶ οἱ Τόρρει ἔχαιρον τὴν εὐνοίαν τοῦ

λαού, δὲ καὶ ἐν τῷ ἀλληθεῖ καὶ γνησίῳ Ἄγγλων τῆς ἀνωτέρω ἐπιγραφῆς νοητὸν τὸν Ἰόρυν καὶ ἐν τῷ «διεφθαρμένῳ καὶ δούλῳ τῆς τύχης καὶ τῆς Αὐλῆς» τὸν Οὐίγος. Μεταξὺ τῶν πολλῶν περιέργων κερφαλαίων τοῦ ἀστειότατον εἶνε τὸ παρὲν ὀδηγίας περὶ τοῦ πῶς δεῖ διακρίνειν τὸν Ἰόρυν ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς ἐν ἐκλογικῇ συμποσίῳ. Κατὰ τὸν συγγραφέα, ἐπιμελῶς ὡς φαίνεται σπουδάσαντα τὸν χαρακτήρα τοῦ πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του, γνήσιος Ἰόρος εἶνε ὁ ὑποψήφιος ὁ σφιγγων ἐγκαρδίως τὴν χεῖρα τῶν προσερχομένων, ἐνῶ ὁ προσκλήτων μετ' ἐπιτετηθευμένου σεβασμοῦ εἶνε Οὐίγος. «Ἄν τὰ παρατιθέμενα εἰς τὴν τράπεζαν εἰδήματα εἶνε παρεσκευασμένα κατὰ τὴν γαλλικὴν μαγειρικὴν, τότε ἀφύκτως ὁ ὑποψήφιος εἶνε Οὐίγος, ὡς ἐπίσης ἐάν τὸ ὄπτον κρέας δὲν εἶνε θαψιλῶς ἀλιμιμένον διὰ βουτύρου. Ὁ ὑποψήφιος ὅστις τρώγων φέρει εἰς τὸ στόμα τὰ τεμάχια διὰ τῆς περόνης ἀντὶ τὰ συνάξη μετὰ τοῦ ἐμβάμματος διὰ τοῦ μακαρίου, εἶνε ὑποπτος καὶ φευκτός. Ἄν ἐπὶ τῆς τραπέζης δὲν ὑπάρχη παρατεθειμένον σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ πατροπαράδοτον γλυκίσμα πλάμ-πόσθιγκ, τετέλεσται ἡ βεστιάων ἀριδῆλως εἶνε Οὐίγος. Ἡ χοῆσις καὶ ἡ προτίμησις τῶν διαφόρων οἴνων παρέχει ἀσφαλῆ ὡσαύτως γνωρίσματα εἰς τὸν ὀξυδερκῆ παρατηρητὴν περὶ τῶν φρονημάτων τοῦ συνευωχομένου ὑποψηφίου. Ἄν προτιμᾷ τὸν Βορδιγαλιὸν ἀπὸ τοῦ περτογαλλικοῦ οἴνου, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι εἶνε ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, ἀφοῦ προκρίνει τὰ προϊόντα χώρας ἧς τὸ ἐμπόριον ἀνταγωνίζεται πρὸς τὸ ἀγγλικὸν ἀπὸ τὰ προϊόντα ἑτέρας χώρας, ἐξ ἧς ἡ Ἀγγλία ἀρύεται τοσαύτας ἐμπορικὰς ὠφελείας. Καταδικαστέος ὡσαύτως καὶ ὁ προτιμῶν τὸν Καμπανίτην ἀπὸ τοῦ ἰσπανικοῦ οἴνου, πρὸς κύρωσιν δὲ τῆς νοθεσίας του ὑπάγεται ὁ συγγραφεὺς τὸ ἐξῆς ἐποικοδομητικὸν παράδειγμα. Ἄρξελέγη ποτέ, λέγει, παρὰ τὴν θέλησίν μου ὡς βουλευτῆς ἀνὴρ τις, πρὸς ὃν δυσπίστως εἶχον, διότι τὸν εἶδον—φρικτὸν εἰπεῖν! —πιόντα τρία ποτήρια καμπανίτου. μετὰ τρεῖς μῆνας μετέβαλε φρόνημα ὁ ἐκλεγείς καὶ συνετάχθη μετὰ τῶν περὶ τὴν Αὐλήν. Οὐ μόνον δὲ ἡ ποιότης τοῦ οἴνου, ἀλλὰ καὶ τὸ μέτρον τῆς χρήσεως αὐτοῦ πρέπει νὰ παρατηρηθῆται. Ὁ ἀπλοῦς Ἰόρος πίνει πάντοτε τὸ διπλάσιον ἀφ' ὅ,τι πίνει ὁ Οὐίγος, ἐάν δὲ ὁ Ἰόρος εἶνε ὡπασοῦν ἐνθερμος, τότε πίνει ὅσον δώδεκα Οὐίγοι. Ἡ παρακτῆσις αὐτῆ βεβαίως δὲν συνηγορεῖ πολὺ ὑπὲρ τῆς νηφαλιότητος τῶν εὐγενῶν λόρδων, ὧν ὁ Σμιθ κηρύσσεται σθεναρὸς ὑπέρμαχος, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς ἀμεριμνῶν περὶ τῆς ἐντυπώσεως ἐπιφυλάσσει τοὺς σφοδροτάτους τῶν κεραικῶν του κατ' ἄλλου τινὸς νεωτερισμοῦ τῶν δυσσεβῶν Οὐίγων, τῆς χρήσεως δηλαδὴ τοῦ πάγου εἰς τὰ συμ-

πόσια καὶ μάλιστα ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ! αἱ βίαις ποῖον σημεῖον διαφθορᾶς ἐφθάσαμεν! ἀναβοᾷ μετ' ἀγωνικτῆσεως. O tempora o mores! Καὶ τί θὰ ἔλεγον οἱ ἐνάρτεροι πρόγονοί μας περὶ τῆς τοιαύτης παραδόξου πολυτελείας!..»

Τὰ τοιαῦτα βεβαίως φαίνονται παιδαριώδη καὶ κινουσι τὸν γέλωτα ἀναγινωσκόμενα· μὴ λησμονώμεν ὅμως ὅτι ἐγράφησαν πρὸ ἐνός μάλιστα καὶ ἡμίσεος περίου αἰῶνος ἐν Ἀγγλίῳ, ἐνθα εἰς ὅλα καὶ καθ' ὅλα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πολιτικῇ, ἢ εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους προσήλωσις αὐστηρῶς ἐτηρεῖτο καὶ τηρεῖται ἀκόμη. Ἄλλὰ καὶ ἐν ἐπιθεωρηθῆ ὡς ὑπολειπομένη κατὰ τὴν σοβαρότητα ἢ παράδοξος αὐτῆ κατῆχησις, δεικνύει οὐχ ἥττον πόσον προσεκτικῶς ἐπετηρεῖτο καὶ ἐκτὸς τοῦ βουλευτηρίου ἢ συμπεριφορᾶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπὸ τὸν διαρκῆ τοῦτον ἔλεγχον τῆς κοινῆς γνώμης διατελοῦντες προσεπάθον πάντοτε νὰ φαίνωνται συνεπεῖς πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ φρονήματά των. Τὸ βῆτον τοῦ Σαμουήλ Ἰζάνσωνος— ὅστις σημειωτέον ὅτι ἦτο ἐμμανὴς Ἰόρος καὶ γενναῖον ἔλαβεν ἀμοιβὴν παρὰ τῶν δημοφώνων ὅτε αὐτοὶ ἀνῆλθον εἰς τὴν ἀρχὴν— ὅτι ὁ Οὐίγος εἶνε Ἰόρος ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας, δυνατὸν νὰ εἶνε εὐφυὲς ὡς σκῶμμα, ἀλλὰ δὲν εἶνε σύμφωνον πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Ἀκριβῶς ἡ εὐστάθεια τοῦ φρονήματος παρ' ἀμφοτέραις ταῖς μερίσι διηρώνησε τὴν μετὰξὺ αὐτῶν πάλην τὴν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς εὐημερίας τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους καὶ τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ἐτι καὶ νῦν διεξαγομένην. Τὰ άτομα παρήρχοντο, τὰ σιῆπτρα τῆς ἡγεμονίας περιήρχοντο ἐκ διαδοχῆς ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα εἰς τοὺς ἐκάστοτε ἀναδεικνυμένους ἐπιφανεῖς μεταξὺ τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου κόμματος, ἀλλ' ἡ θάσις καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς ἔμενον ἀναλλοίωτος καὶ παρεδίδοτο ὡς παρακαταθήκη ἱερὰ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Πιθανὸν τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλον κόμμα κατὰ τὸ μήκιστον τῆς δράσεως ἀμφοτέρων διάστημα καὶ ἐν τῇ ἐξάψει τοῦ ζήλου νὰ ἐξετροχιάσθη ποτέ· ἀλλ' οὔτε ἐπὶ πολὺ διήρκεσεν ὁ ἐκτροχιασμός, οὔτε εἰς θεινὰ ἀνεπανόρθωτα ἤγαγε τὴν χώραν, διότι τὸ ἀντίρροπον τῆς συνέσεως ἐνυπῆρχε πάντοτε ἐν αὐταῖς ταῖς τάξεσι τῶν δύο κομμάτων. Περὶ τῶν ἐκδουλεύσεων, ὡς παρέσχον ἀμφοτέρα τὰ κόμματα εἰς τὴν κοινὴν πατρίδα μαρτυρεῖ εὐγλώττως ὁ Μακώλιου, κριτῆς ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀρμολιώτερος, καὶ εἶνε τόσον λαμπρὰ ἢ σελις αὐτῆ τοῦ ἐξόχου ἱστορικοῦ, ὥστε οἱ ἀναγνώσταί μου εἶμαι βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ δυσπιστηθῶσιν ἂν παραθέσω αὐτὴν ἐνταῦθα ἀκεραῖαν:

« Πανταχοῦ εὐρηται, λέγει, τάξις ἀνδρῶν προσκολλημένων μετὰ ζήλου εἰς πᾶν ὅ,τι ἀρχαῖον καὶ ἑτέρα τάξις ἀνδρῶν εὐχερῶς ἐλπίζοντων, τολμηρῶς ἐγκαλοπομένων τὰς θεωρίας, ἀείποτε

βαινόντων πρὸς τὰ πρόσω, σπυδόντων ν' ἀνακαλύπτωσιν ἀτελείας εἰς πᾶν ὅ,τι ὑψίσταται, ἐπιρρεπῶν τέλος ἀπειδέχωνται μετ' ἐλαφρότητος τοὺς παροικαρτοῦντας εἰς πᾶσαν βελτίωσιν κινδύνους καὶ τὰς ἀνωμαλίας. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι καὶ εἰς τὰ πρῶτα ἡμῶν Κοινοβουλία ὑπῆρχον ἤδη διακεκριμένοι ὁμάδες ἐκ μελῶν, τῶν μὲν μεριμνῶντων περὶ τῆς συντηρητικότητος, τῶν δὲ διακκῶς παθόντων τὰς μεταρρυθμίσεις, πλὴν μόνον μετὰ τὴν πρότασιν του κατὰ τοῦ Στράφορντ νόμου κατεφάνη ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων σοβαρὰ διχογνωμία. Ὅτε κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1641 ἡ Βουλὴ συνήλθε μετὰ ἐξ ἑβδομάδων ἀργίας, τὰ δύο ἀντίπαλα κόμματα, αὐτὰ ταῦτα ἄντικα ὑπὸ διάφορα ὀνόματα ἠγωνίσθησαν πάντοτε πρὸς ἄλληλα καὶ ἐξακολουθοῦσιν ἀγωνιζόμενα περὶ τῆς καταλήψεως τῆς ἐξουσίας, ἀντεπαρετάχθησαν ὡς εἰς μάχην. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐκαλοῦντο Ἰπτόται καὶ Στρογγυλοκέφαλοι, βραδύτερον ἐπωνομάσθησαν Ἰόροις καὶ Οὐίγοι, φαίνεται δὲ ὅτι αἱ ὀνομασίαι αὐταὶ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι θὰ παραμείνωσιν. Δὲν εἶνε δύσκολον νὰ γράψῃ τις κατηγόρησιν τῆς κνηγυρικῆς περὶ τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου τῶν δύο τούτων περιήμων κομμάτων, διότι οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῆ, ἐκτὸς ἐὰν παντελῶς στερεῖται κρίσεως ἢ καλῆς πίστεως, ὅτι παλλαὶ ὑπάρχουσι κηλῆδες ἐπὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκει ἢ ὅτι τὸ ἀντίθετον κόμμα δύναται δικαίως νὰ σημύνηται ὅτι περιέλαθεν εἰς τὰς τάξεις του ἀνδρας ἐνόδους καὶ ὅτι ἐγένετο παρὰ τὸν ἥρωϊκῶν πράξεων καὶ μεγάλων πρὸς τὸ Κράτος ἐκδουλεύσεων. Τὸ ἀλήθες εἶνε ὅτι καίτοι τὰ δύο κόμματα πολλάκις ὑπέπεσον εἰς σοβαρὰ σφάλματα, ἢ Ἀγγλία οὐδέτερου αὐτῶν δύναται νὰ παραιτηθῆ. Ἐὰν ἐν ταῖς θεσμίαις αὐτῆς ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ τάξις, τὰ ὠφελήματα τὰ τε ἀπορρέοντα ἐκ τῶν νεωτερισμῶν καὶ τὰ πηγάζοντα ἐκ τῆς διατηρήσεως τῶν καθεστώτων συνδυάζονται εἰς βαθμὸν ἀλλαχοῦ ἀνέφικτον, ἢ εὐτυχῆς αὐτῆ ἐξαιρέσις δέον ν' ἀποδοθῆ εἰς τὰς ζωηρὰς διαμάχας καὶ τὰς ἐξ ὑπαμοιβῆς νίκας τῶν δύο ἀντιθέτων ἡμίλων πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἔμενον ἀφωσιωμένος εἰς τῆς ἐξουσίας τὸ κύρος καὶ εἰς τὰς πατρίους παραδόσεις, ὁ δ' ἕτερος ὄργα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πρόοδον. Δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων μερίδων τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐγκραται μᾶλλον ἐν τῷ βαθμῷ ἢ ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ φρονήματος. Ἐν τε τῇ δεξιᾷ καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὑπῆρχον ὄρια, ἄτινα σπανίως οἱ διαμαχομένοι ὑπερέβησαν. Ὀλιγάριθμοι εὐέξαπτοι ἀπ' ἐνός διενεώθησαν νὰ καταθέσωσι πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ βασιλέως τοὺς νόμους καὶ τὰς ἐλευθερίας ἡμῶν, ἀπ' ἑτέρου δὲ ὀλιγάριθμοι φα-

νατικοὶ ἐπεχείρησαν νὰ ἐπιδιώξωσι δι' ἀτελευτήτου ἐμφυλίου πολέμου τὸ ἀπατηλὸν φάσμα τῆς δημοκρατίας. Ἄλλ' ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν ὑπὲρ τοῦ στέμματος ἀγωνιζομένων ἀντέκειτο εἰς τὸν δεσποτικόν, οἱ πλείστοι δὲ τῶν προμάχων τῶν λαϊκῶν δικαιωμάτων ἦσαν ἐγθροὶ τῆς ἀναρχίας. Δις κατὰ τὸ διάστημα τοῦ 17' αἰῶνος τὰ δύο κόμματα ἐπικύσων τὴν πρὸς ἄλληλα ἐριν καὶ συνήνωσαν τὰς ἐαυτῶν προσπάθειας ἐργασθέντα ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Ὁ πρῶτος αὐτῶν συνασπισμὸς ἀποκατέστησε τὴν κληρονομικὴν μοναρχίαν, ὁ δεύτερος ἐγκαθίδρυσε τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν.»

Τὴν κρίσιν ταύτην τοῦ ἐξόχου συγγραφέως λαμπρῶς ἐπεκύρωσεν ἡ κοινοβουλευτικὴ ἱστορία τῆς πατρίδος του κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη. Ἐκ τῶν ἀπειραρίθμων παραδειγμάτων δι' ὧν οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς Ἀγγλίας κατέδειξαν τὸν πρὸς τὸ πολίτευμα καὶ τὴν νομιμοφροσύνην ἄκρον αὐτῶν σεβασμῶν, ἀκούμαι ν' ἀναφέρω ἐν κλί μόνον. Πρὸ τινων ἐτῶν ὁ Γλάδστον πρωθυπουργὸς ὧν ἠθέλησε νὰ εἰσαγάγῃ νόμον ἐπιτρέποντα εἰς τοὺς γεωργοὺς καὶ ἀγρολήπτας νὰ φωνεῦσαι τὰ ἀγρία ζῶα, ἄτινα ἀγέληδὸν δικαιοῦμενα ἐντὸς τῶν γειτονικῶν τῶν εὐγενῶν κτημάτων κατηφάνιζον διὰ συχρῶν ἐπιδρομῶν τοὺς ἀγροὺς των. Ἀλλαχοῦ τὸ τοιοῦτο ὡς συμφωνοῦν πληρέστατα πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ κοινού δικαίου θὰ θεωρεῖτο λογικώτατον· πλὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνθα πολλὰ πρόνομα τῶν εὐγενῶν καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἄτοπα καὶ τὰ πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἀντικείμενα θεωροῦνται καθιερωμένα ὑπὸ τῆς μακρᾶς συνηθείας καὶ ἀπαρτεβίαστα, τὸ νομοσχέδιον τοῦ πρωθυπουργοῦ ἐξακρακτηρισθῆ ὡς καινοτομία, ἐπειδὴ μόνον οἱ εὐγενεῖς ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ θηρεύωσι καὶ νὰ φωνεῦσαι τὰ ἐντὸς τῶν κτημάτων των περιφερόμενα ἀγρία ζῶα, ὁ σφετερισμὸς δὲ τοῦ τοιοῦτου δικαιώματος θὰ θεωρεῖτο ὡς λαθροθηρία ἂν μὴ καὶ βαρύτερον ἀδικημα. Ἐν τούτοις τὸ νομοσχέδιον εἰσήχθη εἰς τὴν βουλὴν τῶν Κοινοτήτων καὶ ἐψηφίσθη, ἀλλ' οὐχὶ διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας, ὁ δὲ Γλάδστον φρονῶν ὅτι ἐπὶ ζητήματος τοιοῦτου, συγκληθέντων τὴν δημοσίαν γνώμην ἢ νομοθετικὴ κύρωσις ἔπρεπε νὰ εἶνε ἐπισημοτέρα, ἔσπευσε νὰ παρουσιασθῆ πρὸς τὴν Ἀνασσα καὶ νὰ υποβάλῃ τὴν παραιτησίαν του. Εἰς μάτην ἡ βασίλισσα παρετήρησεν αὐτῷ ὅτι οἱ δισταγμοὶ του ἦσαν ὑπερβολικοί· αὐτὸς ἔμεινεν ἄκαμπτος καὶ κατ' ἀνάγκην προσεκλήθη εἰς τ' ἀνάγκορα ὁ ἡγέτης τῶν τῶρων, ὅστις ἦν τότε ὁ Δισραέλης. Οὗτος ὅμως ἀπ' ἑτέρου ἀπεποιήθη ν' ἀναλάβῃ τὸν σχηματισμὸν ὑπουργείου, εὐλόγως διατεινόμενος ὅτι δὲν ἐπέκρητο ἐν τῇ βουλῇ πλειονοψηφίαν. Ἡ εἰς ὑπαμοιβῆς ἀρνήσις τῶν δύο ἡγετῶν ἐξήκο-

λούθησεν επί τινος ἡμέρας, σύμψας δὲ τότε ὁ ξένος τύπος μετὰ θαυμασμοῦ ὠμολόγησεν ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς Ἀγγλίας παρέσχον εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον σπάνιον παράδειγμα αὐταπαρνησίας καὶ εὐλαθείας πρὸς τὸ πολίτευμα τῆς χώρας των ἀμιλλώμενοι οὐχὶ περὶ τῆς καταλήψεως, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀποθέσεως τῆς ἐξουσίας.

Αὐτὴ ἡ βαθεῖα τοῦ καθήκοντος συναίσθησις καὶ ἡ ἀκριβολόγος ἐμμονὴ εἰς τὰς εὐλαβεῖς παραδόσεις συντέμνον εἰς τὴν διατήρησιν καὶ τὴν ἀκμὴν τῶν δύο μεγάλων τῆς Ἀγγλίας κοινοβουλευτικῶν κομμάτων. Πολλὰ κόμματα ἀνεφύθησαν καὶ ἐσχηματίσθησαν καὶ εἰς ἄλλας χώρας καὶ ὀνομασίαι ἀπαδόθησαν, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, τινὲς δὲ αὐτῶν ἔσχον μάλιστα παράδοξον ἀπήχησιν καὶ εἰς τὰ χρονικά τῆς ταπεινῆς ἡμῶν κοινοβουλευτικῆς ἱστορίας, καὶ ἠτύχησαμεν νὰ ἔχωμεν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς λαοσωτηρίου μεταπολιτεύσεως Ὀρεινοὺς καὶ Πεδινοὺς, παρωδῶν ἀληθῆ τῶν κομμάτων τῆς Γαλλικῆς Συνελεύσεως τοῦ 1793, ἀφοῦ πρὸς ἐπιμετρον ἀντιστρόφως Ὀρεινοὶ ἀπεκλήθησαν παρ' ἡμῶν οἱ μετροπαθέστεροι, Πεδινοὶ δὲ οἱ ἀρειμάνιοι ἐπαναστάται! Τί ἔγειναν πάντα ταῦτα; Κόμματα καὶ ὀνόματα δημιουργήματα τῆς στιγμῆς, προῖόντα προσκαίρου συμβολῆς περιστάσεων παρεσφύθησαν ἀπὸ τὸν στρόβιλον τῶν χρόνων καὶ ἐλησμονήθησαν ἀπειναντίας δὲ αἱ δύο τῆς Ἀγγλίας ἱστορικαὶ πολιτικαὶ μεριδίες, ὡς ἐκπροσώπησις ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν λελογισμένων διατηροῦσι καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ κλέος αὐτῶν. Καὶ σήμερον ὁ γηραιὸς Γ'λάδστον καὶ ὁ μακρὸς Σῶλσβαρν, οἱ δύο ἡγέται, φέρουσιν ὑπερηφάνως ὃ μὲν τὸ ὄνομα τοῦ οὐίγου, ὃ δὲ τὸ τοῦ Τῆρου, ὧν ἡ ὕβρις τὴν σημασία ἐξηλείφθη, ἐξαγνισθεῖσα μετὰ δύο αἰῶνων εὐκλειεῖς ἀγῶνας καὶ σημαντικὰς πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα καὶ τὸν πολιτισμὸν ἐν γένει ἐκδουλεύσεις.

Οἱ παρ' ἡμῶν πιθηκίζοντες τὰ πολιτικὰ ἔθη ἄλλων χωρῶν καὶ παραλαμβάνοντες ἀνεξετάστως τοὺς αὐτοῦ ἐν χρήσει κοινοβουλευτικοὺς ὄρους ὀφείλουσι νὰ μελετῶσι καὶ τὰ πράγματα, εἰς ἃ οἱ τοιοῦτοι ἄροι ἀνταποκρίνονται καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ν' ἀρῶνται ὠφέλιμα διδάγματα.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

Ἦνε ὀδυνηρὸν νὰ ἀσθάνεται τις ὅτι ἀγαπάται ὀλιγοτέρον παρ' ὅσον ἀγαπᾷ.

Καλύτερον εἶνε νὰ πονῆ τις ἐν σιωπῇ ἢ νὰ ἐκτίθεται εἰς ἀδείλους παραμυθίας.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ
Βυζαντινὸν ἱστορῆμα.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ε'.

Βαθεῖαν ἐξήσχον ἐπὶ τοῦ Χαράλδου ἐντύπωσιν αἱ ἀφηγήσεις αὐταί, καὶ διότι τὸ ἀπέριττον αὐτοῦ ὀρθοσκευτικὸν αἶσθημα περιέβαλλεν αὐτὰς διὰ τοῦ κύρους μυστηριωδῶς ἐκδηλωμένης ἰερᾶς ἀληθείας, καὶ διότι φύσει εὐφάνταστος, ἠσθάνετο πᾶσαν τὴν ὑψηλὴν ποίησιν τῆς μυθολογίας ἐκείνης, ἣτις κατενοεῖ καὶ μετ' ἀφάτου μεγαλοπρεπείας ἐπροσωποποιεῖ τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἀλλ' ἡ ἐνασχόλησις αὐτῆ, ἐνῶ κατεσίγαζε πᾶς τὴν ἀνυπομονησίαν αὐτοῦ, οὐδόλως ἀπέτρεπεν αὐτὸν τῆς ἀκραδάντου προθέσεως ἀπ' ἐναντίας οὐδὲν ἡμέλει ὅπως ἐπισπεύσῃ τὰς παρασκευάς, καὶ κατὰ τὴν λήξιν τοῦ πένθους τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα.

Γνωστὸς Βίκιγξ, ὁ Θώροστος, ἀπέπλεε μετὰ τοῦ στολίσκου αὐτοῦ διὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας, καὶ πρὸς αὐτὸν συνενόηθη ὁ ἡμέτερος ἥρωας, ὅπως ἀκολουθήσῃ τὴν ἐκστρατείαν, ἀλλ' ἀπέχων, δυνάμει ῥητῆς συμφωνίας, πάσης κατ' ἐμπόρων ἐπιθέσεως, καὶ συμμετέχων τοῦ ἀγῶνος μόνον ἐὰν ἐπήρχετο σύγκρουσις πρὸς ἄλλου Βίκιγκας. Καὶ πολλοὶ μὲν τῶν βυζαντινῶν ἐξελιπαρήσαν τὴν ἄδειαν ὅπως συνοδεύσασιν αὐτόν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἠρηθή, ἕνα μόνον παρακαθῶν ἀρχαῖον ἑταῖρον, τὸν Χαλφάδον.

— Ἀγνοεῖτε τί μοι ζητεῖτε, εἶπεν αὐτοῖς. Οὐδόλως πρόκειται περὶ συνήθους ἐκδρομῆς, οἷαι ὑπῆρξαν αἱ τοῦ πατρός μου διὰ καὶ καταλείπω ἐνταῦθα τὸν τε στόλον καὶ ὑμᾶς πάντας, τοὺς πιστοὺς μου συντρόφους. Ἀπέρχομαι εἰς χώρας ἀγνώστους, ἐπιχειρῶ τὴν ἐξερεύνησιν νέου κόσμου. Ἡ ἀπουσία μου ἔσται μακρά, καὶ ἴσως οὐδόλως ἐπιστρέψω. Μένετε ἀνευ ἀρχηγοῦ, ἀλλ' ἐκλέξατε ἀντ' ἐμοῦ τὸν πρεσβύτερον, καὶ μεριμνήσατε περὶ τῶν γαιῶν μου, ὡς δυνήθητε κάλλιον. Ἐὰν δὲ μάθητε τὸν θάνατόν μου, μερίσθητε αὐτὰς ἀκριβοδικαίως, διότι πρὸς τὸν ἀδελφόν μου, τὸν Βασιλέα Ὀλάφον, γνωρίζετε τὰς σχέσεις μου.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐνεπλήσθησαν δακρύων τῶν πλείστων οἱ ὀφθαλμοί, ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἀντίρρησην, καθ' ὅσον ἡ θέλησις τοῦ Ἰάρλου ἦν ἰερὰ. Τὴν νύκτα ἐκείνην ὀλίγοι παρεδόθησαν εἰς τὸν ὕπνον, καὶ περὶ τὸ πρῶτον τῆς ἡοῦς μεθίσταμα, ἡ Ἑλλίδα ἦν ἤδη παρὰ τὴν ἀκτὴν, ἐτοιμὴ ὡς ὁ ἐρωιδὸς ὁ πρὸς πτῆσιν διανοίγων τὰ πτερά. Πέριξ αὐτῆς ἴστατο περίφροντις καὶ σκυθρωπὸς σύμψας ὁ μικρὸς λαὸς τοῦ ἀποδημούντος Μεγιστάνου, καὶ ἡ ἀσυνήθης εἰς τοι-

αὐτὰς περιστάσεις σιγῇ ἐμαρτύρει περὶ τῆς εὐλεικρινείας τοῦ ἄλγου, ὅπερ ἐζωγραφεῖτο εἰς πάντων τὰ πρόσωπα.

Τέλος ἐπεφάνη ὁ Χαράλδος, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ ἡμφιεσμένος καὶ ὑπὸ τοῦ Χαλφάδου ἀκολουθούμενος. Ψίθυρος διέτρεξε τὸ πλῆθος, καὶ οἱ ὄμιλοι συνεπυκνώθησαν. Ὁ νέος Ἰάρλος, σύννομος ἀλλὰ μειλίχιος, ἔστη παρὰ τὴν πρῶταν, ἠσπάσθη τοὺς οἰκείους καὶ ἀπηύθυνεν ὀλίγας πρὸς τοὺς λοιποὺς λέξεις, ἃς διέκοψαν οἱ πολλοὶ ἀντηχοῦντες λυγμοί. Τότε δὲ, ὡσεὶ φεύγων τὰς ὀδυνηρὰς συγκινήσεις τῆς στιγμῆς ἐκείνης, δι' ἐνὸς ἀλματος εὐρέθη ἐντὸς τοῦ σκάφους, τὰ πρυμνήσια κατέπεσαν, καὶ ἡ Ἑλλίδα, ἥς ἀνεπετάσθησαν τὰ ἱστία ὑπὸ τῶν δέκα αὐτῆς ναυτῶν, ὡσεὶ ἀναρπασθεῖσα ὑπὸ τοῦ πνέοντος σφοδροῦ ἀνέμου, ταχέως ἀπεμακρύνθη τῆς ξηρᾶς.

Ὁ Χαράλδος ἐκάθησε τότε παρὰ τὴν οὐρὰν τοῦ δράκοντος, τὴν ἐλισσομένην περὶ τὴν πρυμνήν τοῦ πλοίου, καὶ τὰ βλέμματα ἐστήριξεν ἐπὶ τῆς βαθυρῆδον ἐκλειπούσης ἀκτῆς. Τὴν φύσιν τῶν πληρούτων αὐτὸν αἰσθημάτων οὐδόλως περιγράφωμεν, καθ' ὅσον εὐχερῶς μαντεύει αὐτὴν πᾶς ὁ μακρὰν ἐπιχειρήσας ἀποδημίαν. Πρὸ αὐτοῦ διέκρινεν εἰσέτι τὸ πεφλημένον ἐκεῖνον ἑδάφος, ἐφ' οὗ ἐγεννήθη καὶ πᾶσαν δῆλυνσε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἐφ' οὗ τσαυτάς κατέλειπεν ἀναμνήσεις, καὶ ἀμυδρῶς εἰσέτι διέκρινε τὸν πατρικὸν τύμβον. Πρὸ αὐτοῦ δὲ μόνος ἐξετείνετο ὁ ἀτελεύτητος πόντος, ἔγων πρὸς χώρας σχεδὸν μυθώδεις, ὅπου ἀνέμενε αὐτὸν βίος ὀλοκλήρος κινδύνων καὶ ποικίλων συμβαμάτων.

Ἀλλ' ἐνῶ, παραδοθεὶς εἰς τὰς σκέψεις ταύτας, ἠσθάνετο αὐτὸν τὸ διακινεῖον τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἄλγος, καὶ ὑποφώσκουσαν σχεδὸν τὴν μετάνοιαν ἐπὶ τῇ παραβῶν αὐτοῦ ἀποφάσει, ἡ Ἑλλίδα, ἐξελοῦσα τοῦ κολπίσκου, παρέκαμψε τὸ πρὸ αὐτοῦ νησίδιον, καὶ ἡ πατρικὴ στέγη διὰ παντὸς ἐξηφανίσθη.

Ὁ ἀνεμος ἦν οὐριος, καὶ τὸ ἐλαφρὸν σκάφος, δευθὲν ἐπάξιον τῆς φήμης αὐτοῦ, μετ' ὀλίγας μόνον ὥρας εἰσῆρχετο εἰς τὴν φιάρην, εἰς ἣν κατῴκει ὁ Βίκιγξ Θώροστος, ὁ ἀρχηγὸς τῆς παρασκευαζομένης ἐκστρατείας. Τοῦ ἀπόπλου ὁρισθέντος διὰ τὴν ἑαυριον, ἄπας αὐτοῦ ὁ στολίσκος, ἐκ διακοσίων πλοιαρίων συγκείμενος ἀνέμενε παρὰ τὴν ἀκτὴν, καὶ πολὺς ἦν ὁ θόρυβος τῶν ναυτῶν, ὅτινες ἐπετίβαζον τ' ἀναγκαῖα ἐφόδια, ἐπεδιώρθον τὰ βλαβέντα τῶν σκαφῶν, καὶ ἠγάλλοντο ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ πλουσίας λείας. Μόλις ὁμως ἐπεφάνη ἡ Ἑλλίδα, ἣτις βεβαίως ἀνεμένετο, συνέρρευσαν πάντες πρὸς τὸ βάθος τοῦ κόλπου, ὅπως δεξιωθῶσι τοὺς καταπλέοντας συμμάχους, καὶ θαυμάσῃσι τὸν Χαράλδον, οὗ πασίγνωστον ἦν πρὸ καιροῦ τὸ κλέος ἐπὶ πάσης ἐκείνης τῆς ἀκτῆς. Εἰδοποιή-

θεις δ' ἀμέσως, προσέτρεξε καὶ ὁ Βίκιγξ Θώροστος μετὰ τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ μαχητῶν, ἦδη πάντων ἐξοπλισμένων.

Ἡ δεξιότης ὑπῆρξεν εἰς ἄκρον ἐγκάρδιος, καθ' ὅσον ὁ Θώροστος, βωμκαλὸς λευκοπόγων πρεσβύτης, ἦν ἀρχαῖος τοῦ Σιγοῦρδου φίλος καὶ θιασώτης. Ὁ Χαράλδος καὶ ὁ Χαλφάδου ἀδηγήθησαν μετὰ πομπῆς εἰς τὸ Μέγαρον, ὅπου ἔτοιμον ἦδη ἀνέμενε τὸ ἐπίσημον δειπνον, καὶ εἰς ἄκρον εὐάρεστος ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐντύπωσις, καθ' ὅσον εὐρον παρὰ τὸν οὐδὸν ἀναμένουσαν αὐτοὺς κόρην καλλονῆς ἀπαρμιλλοῦ, ἣτις προσήνεγκε κέρασ πλῆρες μέθους, τὸ πρῶτον τοῦτο κύπελλον τῆς φιλοξενίας. Ἦν δὲ αὐτὴ ἡ μονογενὴς τοῦ Βίκιγκου Ουγάτηρ Ἄφρα, ἣτις, θανούσης πρὸ πολλοῦ τῆς μητρὸς, διώκει τὰ τοῦ Μεγάρου. Ὁ Χαράλδος ἔλαβε τὸ κέρασ καὶ προέπιεν εὐγενῶς εἰς τοὺς προσεχεῖς γάμους τῆς ἐρυθρίωσης παρθένου, ἣν δι' ἀδρόφρονος φράσεως παρέβαλε πρὸς τὴν ἐπίραστον θεῶν τῆς νεότητος Ἰδούναν, ἀλλ' ὁ ἀτυχὴς Χαλφάδου τοσοῦτον ἐπρόθη ὑπὸ τῆς χαριτοβρύτου ἐκείνης ὀπτασίας, ὡστε ἀπέμεινε κεχνηῶς καὶ τὸ κέρασ κρατῶν, μέχρις οὗ αὐστηρὸν τοῦ Χαράλδου βλέμμα ἐπανήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν πραγματικότητά.

Εἰς τὸ δεῖπνον παρεκάθησαν πάντες οἱ προεξάρχοντες τῆς πατρίδος, ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους τῶ δὲ Χαράλδου παρετέθη θρόνος πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ Βίκιγκου, ὅστις εἶχεν ἐξ εὐωνύμων τὴν ξανθοπλόκαμον Ἄφραν. Πολλὰ ἐλέγχθησαν περὶ τῆς ἐπιχειρημένης στρατείας, καὶ πολλὰ ἐκινῶθησαν κέρατα εἰς τοὺς διαφόρους θεοὺς, καὶ ἰδίως εἰς τὸν Αἴγυρον καὶ τὴν Πάριαν, ὧν ἀπαραιτήτως ἐτύχχανεν ἡ ἀρωγὴ ἀλλ' ὅτε, τῇ παρακλήσει τοῦ Θώροστου, ὁ Χαράλδος ἀνεκοίνας τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, ὅπως, εἰσελθὼν εἰς τὴν Μεσόγειον, χωρήσῃ μέχρι τῶν Ἑλληνικῶν θαλασσῶν, καὶ, εἰ δυνατόν, μέχρις αὐτοῦ τοῦ Βυζαντίου, γενικὴ διεχύθη ἐκπληξίς εἰς τῶν ἀκρωμένων τὰ πρόσωπα. Τοιοῦτον ἐγγεῖρημα εἶχεν εἰς τὸ ὑπεράνθρωπον, καίτοι δὲ ὁ νέος ἥρωας ἐφαίνετο πλασθεὶς δι' ἄθλους ἐκτάκτους, πολλοὶ ἔσεισαν διστάζοντες τὴν κεφαλὴν. Ἀλλ' οὐδεὶς ἠκροάσθη τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Χαράλδου μεθ' ὅσης ἡ ἐπίραστος Ἄφρα προσοχῆς ἢ δ' ὠχρότης αὐτῆς, καὶ τὸ εἰς τοὺς κανθίους τῶν ὀφθαλμῶν ὑποτρέμον δάκρυ, ὑπεδείκνυον ἐπαρκῶς ὅτι κατὰ τὴν ἀφελῆ αὐτῆς πεποιθήσιν, ὁ νέος Ἰάρλος ἐσπευδε πρὸς ἄφροντον ὄλεθρον. — Καὶ διατί, ἐσκέπτετο βεβαίως καθ' ἑαυτὴν ἡ ὠραία κόρη. Τί ζητεῖ εἰς τοὺς ὑπερωκεανίους ἐκείνους κόσμους; Μὴ στερεῖται ἡ Σκανδιναυκὴ παρθένων ἐπαξίων τοιοῦτου μνηστῆρος; Μὴ, ἀγνοοῦσιν αὐταὶ τοὺς ἐρωτικὸς ὄρκους, οὓς διδάσκει ἡ Βάρα; Ὡ Λιάσκα, Λιάσκα! Σὺ, ἡ διὰ τῶν

όφθαλμών τὸ ἡδὺ φίλτρον ἐνσταλάζουσα, διατί
μαί ἔδωκε καρδίαν.»

Ἄλλ' ὁ Χαράλδης, πλήρης τῶν φιλοδόξων
αὐτοῦ ὀνείρων, οὐδὲ προσεῖχεν εἰς τὴν ἀτυχή
κόρην, ὅτε ἠνεύχθη μετὰ πατάγου ἡ θύρα, καὶ
εἰσῆλθον νεανίαι, φέροντες ἐπὶ κλώνων ἐλάτης
ὀλοκλήρον ὄπτον σύαγον, τὸ ἱερὸν τοῦτο τοῦ
Φρέιρ ἔδισμα· ἠκολούθουν δὲ οἱ δύο τοῦ Βί-
κιγκος Σακάλδοι, αἰτινες, διαταγῆ τῆς Ἄφρας,
ἤρμισαν ἔδοντες τὴν δρᾶπαν τοῦ Σιγούρδου,
γνωστὴν ἤδη εἰς πάσας τὰς βορραίας ἀκτᾶς.
Θεομῶς ἠγχαρίστησεν ὁ Χαράλδης ἐπὶ τῇ λε-
πτῇ ταύτῃ φιλοφροσύνῃ, ἐφ' ᾗ ἐξήστραψαν τῆς
νέας κόρης οἱ ὀφθαλμοί, καὶ μετὰ χαρᾶς ἤκουσε
μεταξὺ τῶν ξένων ἐκείνων ἐξυμνούμενα τὰ τοῦ
πατρὸς ἀνδραγαθήματα, μέχρις οὗ, προκεχω-
ρηκυίας πλέον τῆς νυκτός, ἀπεσύρθησαν πάν-
τες, ὅπως διὰ βραχείας ἀναπαύσεως ἐτοιμα-
σθῶσιν εἰς τὸν ἀπόπλου.

Πράγματι δὲ, ὀλίγας ἀργότερον ἄρας, ἀνε-
πέτασε τὰ λευκὰ ἱστία ὁ στόλος ἄπας, παρα-
φέρον τὸν ἡμέτερον ἦρωα, καὶ οὐδεὶς ἐμάντευ-
σεν ὅτι ἡ ἡμιγλώδης μορφή, ἣ ἐπὶ μακρὸν ἔτι
ἐπὶ τῆς ἀκτῆς διακρινομένη, ἦν οὐχὶ πρωϊνόν
τι νεφύθριον, ἀλλ' ἡ δύστηνος Ἄφρα, ἥτις αἰ-
θροῦναι, μάλιστα βλαστήσαντα, τὸν πρῶτον, καὶ
πιθανῶς τὸν μόνον αὐτῆς ἔρωτα.

Σ'.

Ἄνευ σπουδαίου τινὸς διέβρυσαν αἱ πω-
ται ἡμέραι τοῦ πλοῦ. Περὶ τὸ ἐσπέρας τῆς
δευτέρας ἐπεφάνησαν εἰς τὸν ὄριζοντα τέσσαρα
ἐμπορικὰ σκάφη, ἅτινα διακρίναντα ἐπίσης τὸν
στόλον, ἐφουγον πλησιισταί. Ἄλλ' ἡ διωξίς
ὑπῆρξε βραχεία, καὶ κυλωθέντα, παρεδόθησαν
ἄνευ ἀντιστάσεως. Οἱ ἔμποροι ἦσαν Δανοί, καὶ
προσεδέθησαν ἀπλῶς εἰς τὸν ἰσθμὸν, ὅπως ἀποθι-
βασθῶσιν ἐπὶ τῆς ἐγγυτέρας ξηρᾶς.

Παραμερῆς ἐπιστάδιον ἐπηκολούθησε καὶ τὴν
ἐπομένην πρωΐαν, ἀλλὰ δυστυχῶς πολὺ τρα-
γικώτερον. Δύο πλοῖα, πλήρη κασαιτέρου, εὐ-
ρεθέντα αἰφνης, ὡς ἐκ τοῦ βαθέας σκότους, ἐγ-
γύτατα τοῦ στόλου, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἀμα-
τὴν θέσιν αὐτῶν διαγνόντα, καὶ τοσοῦτον ἀνέ-
πτυσαν τάχος, ὥστε ἡ ἀπειλις ἐκείνη σταδιο-
δρομία παρετάθη ἐφ' ὥρας ὀλοκλήρους. Ὁ γέ-
ρων Βίκιγξ, κῆτωχος ἐξ ὄργης ἐπὶ τῆς μικρᾶς
αὐτοῦ ναυαρχίδος, οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε, καὶ διὰ
νευμάτων παρεῖχε τὰς ἀναγκαιᾶς διαταγὰς.
Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ὁ ἄνεμος ἐστράφη, καὶ οἱ φυ-
γάδες, καίτοι δρᾶξαντες τὰς κόπας, καὶ πα-
ρατείναντες ἐφ' ἱκανὸν ἔτι τὴν ἀπεγνωσμένην
προσπάθειαν, ἐπὶ τέλους πανταχόθεν περιε-
σφιγγόμενοι. Ἡ περικιτέρω ἀντίστασις ἀπίθαινε
παράφρων, καὶ ὅμως οἱ πρῶτοι τοῦ Θώρστου
μαχηταί, οἱ ἐντὸς τῶν ζωρηθέντων ἀσπῶν
εἰσπηδήσαντες, κατέπεσαν ἀμέσως ὑπὸ τὰς ἀμ-

ριστόμους μαχαίρας τοῦ ἔπληρώματος, καὶ
ὕβριστικῶς εἰς τὴν θάλασσαν ἐξεβρίφθησαν.
Κραυγὴ λύσσης ἀντήχησε τότε ἐκ παντὸς
τοῦ στολισκου, καὶ σύφραξις ἐπηκολούθησε
δεινὴ· ἀλλ' ὀλίγον διήρκεσεν ἡ ἀγωνία, καὶ τὰ
ἐχθρικά πλοῖα, αὐτόχρομα κατακοπέντα ὑπὸ
τῶν πελέκειων τῶν ἐπιδρομέων, ἐθεάθησαν κατα-
ποντιζόμενα. Οἱ ἐν αὐτοῖς, ὧν οἱ πλείστοι ἐπέ-
ζων ἔτι, ἀμα ἰδόντες τὸ ἐπικείμενον ἵέλος, ἀνύ-
ψωσαν τὰς χεῖρας, καὶ ὁ ἀγὼν, εἰς τὸ γνωστόν
τοῦτο σημεῖον, ἀμέσως κατέπαυσεν. Ἡρεμοί,
καὶ ὡσεὶ ἀποσπασθέντες ἦδη τῶν ἐπιγείων, ἐστρά-
φησαν τότε οἱ ἐτοιμοθάνατοι πρὸς τὸν ἀνατέλ-
λοντα ἥλιον, τὸν μέγαν θεὸν Φρέιρ, καὶ ἀπηύ-
θυναν αὐτῷ τὴν ἐσχάτην εὐχὴν, ὅπως, μαρτυ-
ρήσας περὶ τοῦ γενναίου αὐτῶν τέλους, παρα-
σκευάσῃ τὴν ἐν Βαλγαλάδεξιῶσιν. Ἦσαν εἰσέτι
ἐπὶ τοῦ καταστρώματος κρηναίς, ὅτε τὰ δύο
σκάφη συγχρόνως ἐξηφανίσθησαν ἡ θάλασσα
ἐβόφη ἐρυθρὰ, καὶ εἰκὰς ναυαγίων ἀνάμιξ καὶ
πρωμάτων ἐφάνη πρὸς μικρὸν ἐπιπέσοια. Τότε
δὲ συνέθη παράδοξόν τι· ἐνῶ τὰ κύματα ἐξη-
κολούθησαν παραδέροντα τοὺς νεκρούς, οἱ ζῶντες
οὐδὲ ζητοῦντες οὐδ' ἀναμένοντες ἀρωγὴν, ἐβρι-
ψαν ἐσχάτον ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἐκτάσεως βλέμμα,
καὶ αὐθόρμητως κατεβυθίσθησαν πρὸς τὸ ὑγρὸν
χᾶος, ἐνθα ἐκ μαργαροτέκτων μελάθρων ἔτεινεν
αὐτοῖς τὰς ἀγκάλας ἡ ἀμειλίκτης Ῥάνα.

Ἐν τούτοις ἐν ἐκ τῶν ἐπιπλεόντων πτώματων
ἐξωθήθη ὑπὸ τοῦ σάλου πρὸς τὸ πλαιῖον τοῦ
Θώρστου, ὅστις ἀναπηδήσας αἰφνης, ἐξήτασεν
αὐτό, καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς παρισταμένους·

— Ἦδη ἐξηγούνται τὰ πάντα, ἀνέκραξεν ὁ
Βίκιγξ Τόρφης! Ἰδοὺ πόθεν ἡ τόση ἀντίστασις,
καὶ ἡ ἐκ μέρους ἀπλῶν ἐμπόρων ἐφαρμογὴ τῶν
ἡμετέρων νόμων. Ἦν γενναῖος ἀνὴρ, ἀλλ' ἄξιός
τοῦ τοιοῦτου τέλους, ἀφοῦ χρηματίσας Βασιλεὺς
τῆς θαλάσσης, κατήλθε μέχρι τῆς ταπεινῆς θῆ-
ρας τοῦ χρυσοῦ.

— Βεβαίως, βεβαίως, ἐβόησαν πολλοί. Ἐκ
τοῦ χρυσοῦ προέρχονται πάντα τὰ ἐπί γῆς δεινὰ.

— Κατηραμένοι οἱ ἐκ τῶν καταχθονίων ἀνα-
σκάπτοντες αὐτὸν νάννοι, ὑπέλαβον ἕτεροι.

— Ὅπως δὴ ποτε, διέκοψεν ὁ Θώρστης, ὤρα-
σεν ἄλλοτε τοὺς ἱερούς ἡμῶν ἔρκους, καὶ ὀφείλο-
μεν αὐτῷ ἐντιμον ταφὴν. Ἀνελευσάτε τὸ πτώμα.

Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
πρώην Βίκιγκος, ἀνδρὸς μὲν μεσήλικος, κατε-
τέθη παρὰ τὴν πρύμνην τῆς ναυαρχίδος, ὑπὸ
τῶν πρωϊνῶν ἀκτινῶν καταυγαζόμενον μεθ' ὃ
κληθέντες οἱ τὸν στόλον ἀκολουθοῦντες ἱερεῖς τοῦ
Αἴγυρ, προέβησαν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς λατρείας αὐ-
τῶν ἐπιτασσόμενα κτέρεα, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν
ὁ Φοῖβος διήρχετο τὸ ζενίθ, τοῦ στολισκου κύ-
κλωσαντος τὴν ναυαρχίδα, τὸ πτώμα, πρεπόντως
διασκευασθὲν, παρεδόθη καὶ αὐθις εἰς τὰ νάματα,

ἐνῶ οἱ Σακάλδοι, τὰς βαρβίτους αὐτῶν κρούοντες,
ἦδον αὐτοσχεδίον δρᾶπαν.

Ἄλλὰ τούτων πέντων, κατὰ τὰς συνθήκας,
οὐδὲλως μετέσχεν ὁ Χαράλδης, εἰς ἣν ἐν τούτοις
ταχίως ἐδόθη ἕτερα περίστασις πρὸς ἐπιδειξί-
ν τῆς ἐξόχου αὐτοῦ ἀρετῆς. Ἦν ἤδη ἡ ἐνάτη
ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου νύξ, καὶ κατὰ τοὺς ὑπολογι-
σμούς τοῦ Βίκιγκος, ὁ στόλος προσῆγγιζεν εἰς τὰς
ἀκτᾶς τῆς Γαλλίας, ὅτε, περὶ τὴν δευτέραν φυ-
λακὴν, ἀντήχησαν αἰφνης ὀρεῖς συριγμοί, καὶ
ἀνέλαμψεν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος τὸ κυανοῦν φῶς,
τὸ ἀναγγέλλον τὴν προσέγγισιν σπουδαίου ἐχ-
θροῦ ὁ στόλος παρετάχθη ἀμέσως, καὶ ὑπέκρινεν
εἰς τὰς διὰ τῆς ναυτικῆς κόρης διδουμένους δια-
ταγὰς, ἀπέμεινε κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀκίνητος, καθ'
ὅσον τὸ σκότος ἦν ἔτι βαθύ. Ἄλλὰ μόλις ἡμί-
σεια παρήλθεν ὥρα, καὶ ἰδοὺ αἰφνης, ὡσεὶ τῇ
ἐπιπέσει τοῦ Χίμδρουλ, ἐρυθρὰ διεχύθη ἐπὶ τοῦ
ὄριζοντος αἴγλη, ἀναπτυσθεῖσα ταχίως εἰς λαμ-
πρὸν βόρειον πῦλας, ὅπερ κατηνύαξε τὸ ἡμισυ
στερέωμα. Ἡ θάλασσα, τὸ οὐράνιον ἀντανάκλωσα
φῶς, ἐκύλιε κύματα φλογερά, καὶ εἰς τὴν λάμ-
ψην ἐκείνην ἐπεσάνθη στόλος δόλοκληρῆς, ἐπίσης
εἰς μάχην παρατεταγμένος, καὶ εἰς ἐλαχίστην
ἀναμείνων ἀπόστασιν. Ἡ στιγμή ἦν κρισιμο-
τάτη ὁ Βίκιγξ Θώρστης, ὄρων ἀκινήτους τοὺς
ἀντιπάλους, ἀπέσχεν ἐπίσης πάσης ἐπιθέσεως,
καθ' ὅσον οὐδὲ ἡ πληθὺς, οὐδὲ ἡ φύσις αὐτῶν
ἐπαρκῶς ἔτι διεκρίνετο. Ταχίως ὅμως τὴν ἀμφί-
βολον τοῦ ἡλεκτρισμοῦ φασφόρησιν διεδέχθη-
σαν αἱ πρῶται τῆς αἰγῆς μαρμαρυγαί, καὶ
τότε ἀπεδέχθη ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἠρίθμει τοὐλάχισ-
τον τριακόσια σκάφη. Ἐννοοῦντες ὅτι ἐπέκειτο
ἀγὼν περὶ τῶν ὄλων, οἱ ἄνδρες τοῦ Θώρστου
παρασκευάζοντο ἐσπευσμένως, ὅτε ἀντήχησεν
αἰφνης ἐκ τῆς ναυαρχίδος κραυγὴ ἀγχα-
λιάσεως.

— Ὁ Σίγυς, ὁ Σίγυς, ἀνέκραξεν ὁ γέρων Βί-
κιγξ, ὅστις προσεκτικῶς ἐτάσας τὴν ἐχθρικήν
ναυαρχίδα, ἀνεγνώρισεν ἀνεπίστατος ἀντιζήλον
Βίκιγκο καὶ ἠκανάσιμον πολέμιον ὡσεὶ δὲ ταύ-
την μόνον ἀναμένοντες τὴν παράρησιν, οἱ δύο
στόλοι ἐπέτιθησαν τότε μανιαδῶς κατ' ἀλ-
λήλων.

Μακρὸς καὶ πεισματώδης ὑπῆρξεν ὁ ἀγὼν,
καθ' ὅσον οἱ ἀντίπαλοι, ῥιπτοντες παράπλευρα
τὰ σκαφίδια, συνεπλέκοντο ἐκ τοῦ συστάδην,
καὶ διὰ τῶν ἀγχεμάχων ὄπλων κατακρουροῦντο,
οὐδὲ ζητοῦντες οὐδὲ παρέχοντες ἔλεος. Ἄλλ'
ἐπὶ τέλους, καίτοι ἠρωϊκῶς ἠγωνίσθησαν οἱ τοῦ
Θώρστου ἄνδρες, ἐφάνησαν ὑπερσχύοντες οἱ ἀν-
τίθετοι, ὡς ἐκ τοῦ ὑπερβάλλοντος ἀριθμοῦ. Μά-
την ὁ γέρων Βίκιγξ, κρατερῶς πρωταγωνιστῶν,
παρώρμα τοὺς ἐπιλοίπους διὰ τε τῆς φωνῆς
καὶ τοῦ παραδείγματος, ἡ θέσις αὐτοῦ ἀπέβαινε
διαρκῶς κρισιμωτέρα, καὶ ἀνίσχυροι ἀντήχησαν

λύσσης ὠρυγαί, ὅτε εἶδον οἱ περὶ αὐτὸν ὅτι μοί-
ρα τοῦ ἐχθρικοῦ στολισκου παρέπλεε τὴν ὄλην
παράταξιν, ὅπως ἐπιτεθῆ ἐκ τῶν νάτων. Τὸ
πάν ἐφαίνετο ἀπολεσθῆν, ὅτε πρὸς κοινήν κατὰ-
πληξιν, πλοῖον λαμπρῶς ἤδη ἀνδραγαθήσαν
κατὰ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα, ἀποσπάται τῆς
γραμμῆς, καὶ πλέει εὐθὺ πρὸς τὸ τῶν πολεμίων
κέντρον. Τὸ παράβολον τοῦτο κίνημα ἐπισύρει
τὴν γενικὴν προσοχὴν, καὶ ἀντηχεῖ κραυγὴ ἐκ
χιλίων στομάτων, α ἡ Ἑλλίδα, ἡ Ἑλλίδα! Ὁ
ὄδὲ ὑπῆρχεν ἀμφεβολία, καθ' ὅσον ὁ μέγας
δράκων ἐφαίνετο ὡσεὶ ἐμψυγθεὶς καὶ βλοσυρῶς
διασχίζων τὰ κύματα.

(Ἡρεαὶ συνέχεται). ΚΑΘΩΝ ΡΑΓΚΑΒΙΣ

[Ἐκ τῆς λαμπρᾶς ἱστορίας τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ
τοῦ Ἁ. Ράβην ἐξελληνίσασμεν δύο κεφάλαια χάριν τῶν
ἀναγνωστῶν τῆς ἱστορίας: τὰ οἰκοδομήματα τοῦ Σο-
λομώντος καὶ Ὁ ναὸς τοῦ Σολομώντος. Παραθέτομεν
σήμερον τὸ πρῶτον].

ΤΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ

Τὰ οἰκοδομήματα τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπῆρξαν
τὸ θαυμαστότερον τοῦ Σολομώντος ἔργον καὶ τὸ
ὅποιον ἀκριβῶς ἐνεποίησε τὴν μεγίστην αἰσθησιν
εἰς τε τοὺς συγχρόνους καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέ-
ρους του. Τοῦ Δαυὶδ τὰ κατασκευάσματα εἶχον
περιορισθῆ εἰς μικρὰ τινα καὶ ἀσήμαντα, ἀλλ'
ἐνεκα τοῦ πλοῦτος καὶ τῆς δραστηριότητος τοῦ
διαδόχου του τὰ Ἱεροσόλυμα ἠδυνήθησαν νὰ
ἀμιλλήθωσι πρὸς τὰς πόλεις τὰς λαμπροτάτας
τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Φινίκιας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι
τὴν ζήτησιν ταύτην τῆς τέχνης ἐν Παλαιστίνῃ
δὲν ἐχαρακτήριζε πολλὴ πρωτοτυπία, διότι
ἡ Αἴγυπτος παρέσχε τὰ ὑποδείγματα καὶ ἡ Ἰού-
ρος ἐπέμψε τοὺς λιθοτόμους, τοὺς ἀρχιτέκτονάς,
τοὺς ὠραιστάς καὶ τοὺς χαλκοπλάστας, ἀλλ' ἡ
ἐποχὴ ἦτο κατὰλληλος. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς
αἰγυπτιακῆς τέχνης εἶχε παραχθῆ τότε ἐν Φοι-
νικίᾳ ρυθμὸς αὐστηρὸς μὲν ἐν τῷ συνόλῳ, ἀλλ'
εἰς τὰ καθέκαστα περιουσίας, τοῦ ὁποίου τὴν
ψυχὴν, οὕτως εἰπεῖν, ἀπετέλουσαν τοῖχοι ἡμαλοὶ
καὶ λίαν ἐπιμελελημένως ἐργασίας. Ἐπειδὴ ἔματα
δὲ ἐκ ξύλων γλυπτῶν καὶ ἐπιχρύσεων, ἀπειρο-
πληθῆ ἐκ χαλκοῦ ἐπιθέματα, ζωηρὰ πολυχρω-
μία, πλούσιαι βαφαί, εἶδον εἰς τὰ οἰκοδομή-
ματα ἐκεῖνα ἄπειρον ζωὴν καὶ χάριν.

Τὸ ἔδαφος τῶν Ἱεροσολύμων παρεῖχεν ἐξαι-
ρετον ὕλην πρὸς λιθοδομίαν, τὸ μαλέκι, σκληρὸν
τυτανώδη λίθον, τιμώμενον καὶ τῶρα ἀκόμη,
ἀλλ' ἡ ζυλεῖα τῆς Ἰουδαίας ἦτο πολὺ μετρία. Ὁ-
θεν συναμολογήθη ἐμπορικὴ σύμβασις μεταξὺ
Χιράμ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰύρου καὶ τοῦ Σολο-

μῶντος. Αἱ μεταλλικαὶ οὐσίαι ἦσαν σπάνιαι καὶ ἢ ἀπ' εὐθείας συναλλαγῆσθαι ἀκόμη τότε, συνωμολόγησαν λοιπὸν ὁ μὲν Σολομῶν νὰ παρέχη εἰς τὸν Χιράμ τὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ οἴκου του σιτηρὰ καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἐλαιον, ὡς ἀντάλλαγμα δὲ νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ Χιράμ ὅσα ξύλα κέδρινα καὶ πύκιννα ἤθελε χρειασθῆ. Ὁ Λιβανὸς ἦτο τότε κατὰ μέρος ὑπὸ δένδρων βητινωδῶν, τῶν ὁμοίων ἕνεκα τῆς εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ἐλεύσεως πυκνοτέρου πληθυσμοῦ ἀπευμνώθη ἀπὸ τινῶν αἰώνων. Ἐκείνη δὲ τὰ δένδρα περιέχον τὴν ἀρίστην οἰκοδομικὴν ξυλείαν. Οἱ Σιδωνιοὶ εἶχον τὴν τέχνην τοῦ νὰ κόπτωσι θαυμασιῶς τὰ δένδρα, νὰ καταβιβάζωσι τοὺς κορμούς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκεῖ δι' αὐτῶν νὰ κατασκευάζωσι σχεδίασ, τὰς ὁποίας ἔπειτα διηθύονον ὅπου ἤθελον. Ἡ ἐργασία αὕτη ἔλαθε διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐν Ἱερουσαλὺμοις οἰκοδομῶν μεγίστην ἀνάπτυξιν. Ὁ Σολομῶν ἐπλήρωσε τὸ μίσθωμα τῶν Φοινίκων ἐργατῶν καὶ ἐπέμπε πρὸς ἐπικουρίαν καὶ γιλιάδας Ἰσραηλιτῶν, οἵτινες οὕτω ἤρχίζον νὰ μορφώνωνται εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο. Αἱ σχεδίασ ὠδηγοῦντο εἰς ὠρισμένον τῆς ἀκτῆς μέρος παρὰ τὰ Ἱερουσαλὺμα, οἷον εἰς τὴν Ἰόππην, ἐκεῖ δὲ οἱ Φοινίκαις διέλυον τὰς σχεδίασ, οἱ δὲ δοῦλοι τοῦ Σολομῶντος μετέφερον τὰ ξύλα.

Πάντα ταῦτα ἀπετέλουσαν βαρυτάτας ἀγχαρῆας διὰ τοὺς Ἰσραηλιτάς, μάλιστα δὲ τὸ ἐργασίον αὐτῶν μέρος πρέπει νὰ ἐθάρυε τοὺς Χαναναίους. Ἡ δὲ ὑπηρεσία εἶχεν ὀργανωθῆ οὕτω πως, ὥστε οἱ ἐργάται κατὰ διαδοχὴν παρέμενον ἐπὶ ἓνα μὲν μῆνα ἐπὶ τοῦ Λιβάνου ἐπὶ δύο δὲ ἐν τῷ οἴκῳ των. Ἡ μεταφορὰ ἐγένετο διὰ τῆς ἰσχύος μόνον τῶν βραχιόνων, ἐπιστάται δὲ βραδύποροι ἐφρόντιζον νὰ διατηρῶσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ζωντανὰ καὶ ἐνεργὴν τὴν νευρικὴν δύναμιν τῶν ταλαιπώρων ἐργατῶν, οἵτινες ἦσαν ἐξευγμένοι εἰς τὴν ἀγχαρῆαν ἐκείνην.

Ἐν τοσοῦτῳ δὲ οἱ λιθοτόμοι ἄρυσσον ἀδικαίως τὸ ἔδαφος τῆς τε Ἱερουσαλὴμ καὶ τῶν περιχώρων. Ὁ λίθος τῆς Ἰουδαίας ὅπως καὶ τῆς Συρίας καθ' ὅλου εἶναι ταιαύτης φύσεως ὥστε δύναται νὰ γείνη ἡ ἐξαγωγή του κατ' ὄγκου μεγάλους πολλῶν μέτρων. Μετεχειρίζοντο δὲ τὰ ὑπερμεγέθη ἐκεῖνα παραλληλεπίπεδα ὡς ὑποβάσεις καὶ ὡς θεμέλια τῶν οἰκοδομῶν καὶ τὰ ἐξῆγον μάλιστα ἐκ τῶν λατομείων, ἅτινα καὶ τώρα ἀκόμη φαίνονται ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Ἱερουσαλὴμ, τότε ὅμως ἦσαν ἐκτὸς τῆς πόλεως. Οἱ φοινίκαις ἐπριόνιζον τοὺς λίθους μετέχνην θαυμασίαν, κατ' ἐξοχὴν δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Γεβάλ, τῆς Γύβλου τῶν Ἑλλήνων, ἐφημιζοντο ὡς λιθοξοοὶ ἀριστοί. Γυβλίται λοιπὸν φαίνεται ὅτι διηθύονον τὰς ἐργασίας τῶν λατομείων τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν

αὐτῶν ἐργάζοντο Ἰσραηλιταὶ καὶ Τύριοι. Τὸ φοινικικὸν στοιχεῖον ἦτο τὸ ἐπικρατέστερον, οἱ δὲ ἄνθρωποι ὠμίλου καὶ ἔγραφον πρὸς ἀλλήλους εἰς γλῶσσαν φοινικικὴν. Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι θὰ κατόκουν ἐν τῷ τόπῳ, ἐνθα τώρα κεῖται τὸ χωρίον Σιλωάμ.

Τὸ πρῶτον οἰκοδόμημα τὸ ὁποῖον ὁ Σολομῶν προσέταξε νὰ γείνη εἶναι τὸ ἀνάκτορον τῆς θυγατρὸς τοῦ Φαραῶ, ἣν εἶχε νυμφευθῆ, διότι φαίνεται ὅτι ὁ βασιλεὺς πολλὴν εἶχε προθυμίαν νὰ προσφέρῃ πρὸς τὴν Αἰγυπτίαν βασιλοπούδαν κατοικίαν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἀναξίαν ἑαυτῆς. Μετὰ τοῦτο δὲ ἐξηκολούθησε τὴν κατασκευὴν τοῦ τείχους, ὅπερ εἶχεν ἀφήσῃ ἀτελής ὁ Δαυὶδ καὶ παρέσχεν οὕτως εἰς τὴν πόλιν ἀδιάκοπον ὀχύρωμα, ἀμυντικὸν ἔργον, τοῦ ὁποίου ἕως τότε ἔστρεϊτο.

Ἡ πόλις, ἣτις πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Δαυὶδ, περιωρίζετο εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ἀνατολικοῦ λόφου, ταχέως ἐξετάθη πρὸς δυσμὰς, ἐπλήρωσε τὸ μεταξὺ τῶν δύο λόφων κενὸν διάστημα καὶ ἐκάλυψε καὶ τὸν ἕτερον βουνόν, ὅστις ἦτο εὐρύτερος. Τὸ τείχος παρεῖχε πρὸς βορρᾶν γραμμὴν σχεδὸν εὐθείαν ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ ναοῦ μέχρι τῆς γωνιαίας πύλης, ἣτις ἀντιστοιχεῖ περίπου πρὸς τὴν σημερινὴν πύλιν τῆς Ἰόππης. Ἡ γωνία θὰ ἐσημειοῦτο ἐξ ἀπαντος ὑπὸ τινος ὀγκώδους οἰκοδομικοῦ ἔργου, ὅπερ ἀντικατέστησε βραδύτερον ὁ βαρὺς πύργος ὁ νῦν καλούμενος *ἑλ-Καλάα*. Τὸ τείχος διηθύνητο ἔπειτα πρὸς δυσμὰς, παρακολουθοῦν τοὺς πρόποδας τῶν κλιτύων, μέχρι τῆς ἀκρας τοῦ δυτικοῦ λόφου, ὅν καὶ περιεκύκλωνε. Ἐπειτα ἤρχετο πρὸς τὰ κάτω καὶ συνηνοῦτο πρὸς τὰς ἐσχάτας κλιτύας τῆς Πόλεως τοῦ Δαυὶδ, κατὰ τὰ μνηματὰ τῶν βασιλείων. Ἡ ἔκτασις αὕτη ἦτο περίπου κατὰ τὸ ἥμισυ μικρότερα τοῦ χώρου ὃν κατέχει ἡ νῦν πόλις. Ἀλλὰ τὸ ἐμβαδὸν τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ τὸ ἐμβαδὸν τῆς νέας δὲν ἐταυτίζοντο, διότι τὸ τείχος περιελάμβανε πρὸς δυσμὰς καὶ τόπους, τοὺς ὁποίους ὁ περίβολος τῶν μέσων αἰώνων εἶχεν ἀφήσῃ ἐξω. Τοιαύτη λοιπὸν περίμετρος θὰ ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ πληθυσμὸν δεκάκις χιλίων περίπου κατοίκων.

Ἐν ᾧ δὲ μετ' ἐπιμελείας ἐξηκολούθουν τὰ δημόσια ταῦτα ἔργα, ὁ βασιλεὺς ἀνακοδῶμαι ἐξ ὀλοκλήρου τὸν ἰσχυρὸν μὲν ἀλλὰ μικρὸν οἶκον, ὅστις ἐπήρκει ἄλλοτε εἰς τὴν νηπιόζουσαν βασιλείαν τοῦ Δαυὶδ. Ἐὰ ἔργα δὲ ταῦτα παρετάθησαν ὡς λέγεται, ἐπὶ δέκα καὶ τρία ἔτη. Τὰ πελάτια τῆς Καρνάκ, τοῦ Λουξὸρ καὶ πρὸ πάντων τῆς Μεδινῆ-Ἀβού δύνανται ἀκόμη νὰ δώσωσι μίαν ἰδέαν περὶ τοῦ τί ἦτο ὁ οἶκος τοῦ Σολομῶντος.

Κατὰ πρῶτον ὑπῆρχε τὸ *αἰλάμ τῶν στέλων*,

αἶδος περιστυλίου αἰθούσης, ἣτις ἀπετέλει τὰ προπύλαια οὕτως εἰπεῖν τῆς αἰθούσης τοῦ Ἡρόνου, τοῦ *αἰλάμ τῶν θρόνων* ἢ *αἰλάμ τοῦ κριτηρίου*, ὅπου ὁ βασιλεὺς ἐκρινε καὶ ἐδέχετο εἰς ἀκρόασιν καὶ ὅπερ ἦτο ὠροφωμένον ἐν κέδρῳ ἀπὸ τοῦ ἔδαφους ἕως τοῦ ἔδαφους.

Ὁ Ἡρόνος, εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ἀνέβαινε δι' ἐξ ἀναβαθμῶν ἦτο θαῦμα τέχνης. Ἦτο δὲ ἐλεφαντίνος καὶ περιεχυρσομένους χρυσοῦ δοκίμῳ. Καὶ ἦσαν προτομαὶ μύσχωρ τῷ θρόνῳ ἐκ τῶν ὀκτώσιν αὐτοῦ καὶ χεῖρες ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καθέδρας καὶ δύο *Μοῖρτες ἐστῆκότες* παρὰ τὰς χεῖρας καὶ *δῶδεκα Μοῖρτες ἐστῆκότες* ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀναβαθμῶν ἐνθεν καὶ ἐνθεν. Θαυμαστὰ ἦσαν καὶ τὰ σκεῦη τοῦ βασιλέως, πάντα χρυσὰ καὶ δὲν ὑπῆρχε δι' ὅλου ἀργύριον, *ὅτι οὐκ ἦν λογίζομενον ἐν ταῖς ἡμέραις Σολομῶντος*.

Τοῦτο ἦτο, οὕτως εἰπεῖν, τὸ δημόσιον μέρος τοῦ οἴκου τὸ εἰς πάντας προσιτόν. Ἐπειτα ἤρχετο ἐν ἰδίᾳ αὐτῆς ἡ οἴκησις τοῦ βασιλέως κατοικημένη ὅπως καὶ ἡ αἰθουσα τοῦ Ἡρόνου, ἔπειτα δὲ τὰ δώματα τῆς βασιλείας, τῆς θυγατρὸς Φαραῶ, ἀνάλογα πρὸς τὰς προηγουμένας αἰθούσας καὶ τέλος ὁ γυναικωνίτης, περὶ οὗ κατὰ τὸ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐπιζόμενα οὐδὲν λέγει ὁ περιγράφων ταῦτα. Περιεκυκλῶτο δὲ τὸ Σολομῶντος τὸ πελάτιον ὅπως καὶ ὁ ναὸς ὑπὸ τριῶν στίχων λίθων ἀπεικασίτων καὶ ἐνὸς στίχου κεκολλημένης κέδρου.

Ἐκτὸς τοῦ μεγάλου τούτου συνόλου τῶν οἰκοδομῶν, αἵτινες συνεῖχοντο πρὸς ἀλλήλας, ὑπῆρχεν ὁ καλούμενος *δρυμὸς τοῦ Λιβάνου*. Τῷ ὄντι δὲ τὸ ἰσόγειον πάτωμα τοῦ περιέργου ἐκείνου οἰκοδομήματος ὠμοιάζε πρὸς δρυμὸν εἴτε δάσος. Ἀε φαντασθῆ τις εὐρείαν ὀρθογώνιον αὐλήν, ὅπως τὰ κτίσματα τῆς Χεθρών, ἐκ λίθων μεγάλων, με μίαν μόνην θύραν καὶ σχεδὸν ἄνευ παραθύρων. Τέσσαρες στίχοι στύλων κεδρίνων ὠρθοῦντο παραλλήλως πρὸς τὸν τοῖχον καὶ ἀπετέλουσαν τέσσαρας ἐκατέρωθεν στοάς. Ὁ περίπατος οὗτος ἐστεγαζομένης διὰ σκευῶν ὀρόφους δωματίων, ἅτινα ἀνῆρχοντο κατὰ μῆκος τοῦ τοῖχου. Ὑπῆρχον δὲ δέκα καὶ πέντε δώματα ἐν ἐκάστῳ ὀρόφῳ, τεσσαρακονταπέντε ἐν συνόλῳ. Τὰ δὲ παράθυρα περιβάλλοντο διὰ ζυγωμάτων κεδρίνων. Τοιαῦτα κτίσματα θὰ ἦσαν κατὰ πολὺ ὅμοια πρὸς τὰς οἰκίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὰς ἐκτισμένας διὰ ξύλων συμπεπλεγμένων μεθ' ἐνὸς μεγάλου τοῖχου ὡς ἐπερείσματος.

Ὁ δρυμὸς τοῦ *Λιβάνου* ἐχρησίμευεν ὡς ὀπλοστάσιον. Ἐφυλάσσοντο δὲ ἐκεῖ διακόσιαι μεγάλα ἀσπίδες καὶ τριακόσιαι μικραὶ κεχυρσομένα, ἑπτα παρατάξεις, ὠρισμένα διὰ τοὺς

σωματοφύλακας, πρὸς οὓς δὲν ἐδίδοντο παρὰ καθ' ἡμέρας ἐκεῖνοι ἐμελλον νὰ κάμωσι χρῆσιν αὐτῶν.

Οὐδὲν ἐν τῇ νεωτέρῳ τέχνῃ δύναται νὰ δώσῃ μίαν ἰδέαν τοῦ βυθμοῦ τῶν παραδόξων ἐκείνων οἰκοδομήσεων, αἵτινες ἐνεδαίκνουν τὴν ἐναντιώσιν ἀπ' ἐνὸς μὲν ὄγκων βαρυτάτων ἀπ' ἑτέρου δὲ παρακρημαμένων μερῶν ἐλαφροτάτων, τὰ ὁποῖα ὡς τινα προστέγνια, πολλάκις πολυύροφα, ἦσαν προσηρημένα πρὸς τοίχους ὑπερμεγέθεις. Ἡ ἀρίστη ξυλεία, ἣν τὰ Ἱεροσόλυμα ἐλάμβανον ἀπὸ τοῦ Λιβάνου περιέχον εἰς τὰς οἰκοδομὰς ἐκείνας χυρσοκτῆρ ἴδιον, ἐν δὲν ἐγνώρισαν οὔτε ἡ Ἑλλάς οὔτε ἡ Αἴγυπτος. Εἰς μόνον ὀγκυρὸς λίθος ἀπετέλει τὸ ἅλον βάθος τοῦ τοῖχου καὶ διὰ τοῦτο ὁ ὄγκος ἐκείνος ἐπιμελέστατα ἐλεινέτο διὰ τριβῆς καθ' ὅλας του τὰς ἐπιφανείας καὶ οὐδὲν μέρος αὐτοῦ ἀφίνετο ἄξιστον. Αἱ βάσεις ἀπετελοῦντο ὑπὸ λίθων ὀκτὸς ἢ δέκα πηγῶν, αἱ δὲ στρώσεις αἱ ὑπεράνω τῶν βάσεων ἐκ μικροτέρων λίθων ἀνακτετημένων καὶ πάντων ἴσου μεγέθους, οἵτινες ἐτάσσοντο κατὰ τὸν τρόπον, ὃν οἱ Ἕλληνας ὠνόμαζον ἰσόδομον. Τέλειος τύπος τοῦ εἶδους τούτου τῆς οἰκοδομίας εἶνε ὁ μέγας περίβολος τῆς Χεθρών, ὅστις ἴσως οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ὁ ἐξωτερικὸς σκελετὸς κτισματοῦ παρεμφοροῦς πρὸς ὅτι ἐπὶ Σολομῶντος ἦτο ὁ δρυμὸς τοῦ *Λιβάνου*.

Ἐκτὸς δὲ τῶν μεγάλων ἐκείνων οἰκοδομῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔκτισεν ὡς φαίνεται καὶ ἐπαύλεις ὁ Σολομῶν ἐπὶ τοῦ Λιβάνου, ἴσως ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἕνω Ἱερδάνου. Ὁ βίος ὁ ἀνθρώπινος, ὁ βίος τοῦλάχιστον ὁ σημιτικὸς, ἦτο ἕως τότε τόσον κύστηρὸς καὶ ἀνέριστος, ὥστε ὁ νέος οὗτος τρόπος τοῦ ζῆν, τοῦ ὁποίου εἰσηγητῆς ὑπῆρχεν ὁ Σολομῶν, ὁ ἐπιθυμῶν πᾶσαν του ἐπιθυμίαν νὰ πληρώσῃ, ἐφάνη παραδόξως, καινοφανῆ καὶ σχεδὸν ἀσέβης. Καὶ ἐθεώρησαν λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι ὡς τινα ὑλιστικὴν χρυσοῦν αἰῶνα ἀπατηλῆς λάμπρας τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν «ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσοῦν καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς συκαμίνας τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.» Καὶ συνεσάρωσαν ἑαυτοὺς ὡς ἐν ὄνειρῳ πᾶν ὅτι παιδικὴ πολυτέλεια ἐπιθυμῆ καὶ λατρεῖται χρυσοῦν, λίθους πολυτίμους, ἀρώματα, γλυπτὰ ἀγγεῖα, ἵππους, ἄρματα, ἐνδύματα πολυτελῆ. Ἐγεννήθη δὲ ἐκ τούτου παράδοξις τις μυθική, πλήρης ἐπιποθήσεως ἔμα καὶ ὀργῆς, ἀναφερομένη εἰς τὰ τεσσαράκοντα ἐκεῖνα ἔτη βεβήλου ζωῆς, καθ' ἃ ὁ κάδος τοῦ Ἰσραὴλ λησμονῶν ἐπ' ὀλίγον τὴν κλησιν αὐτοῦ τὴν θρησκευτικὴν, εἶχεν ἰδῆ ὅτι καλὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀπόλαυσις. Σ.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ

(Συνέχεια και τέλος).

Ο ύπνος της Σμάλτω ούτω διεκόπτετο συχνάκις. Έν τῇ βραδείᾳ δὲ καὶ συντόμῳ αὐτῆς καρῶσαι, ἡ λυγερὴ ἐταράσσεται ὑπὸ ὄνειρου φρικαλίου. Ἐβλεπε τὸν ἄνδρα τῆς οὐχὶ τοιοῦτον ἵππου ἤθελε νὰ τὸν παραστήσῃ ἢ φαντασία τῆς, ἢ ἐν τῇ ἐνοχῇ τῆς ἀπαλύνουσα καὶ ἐξιδανικεύουσα τὸν χαρακτῆρα του. Τὸν εὗρισκε τὸναντίον φοβερόν, συνοφρωμένον, συνεσφιγμένον ἔχοντα ἀπειλητικὸς τὰς πυγμάς, τὰς νευρώδεις καὶ ἰκανὰς νὰ καταβάλλωσι δράκοντα, συλλαμβάνοντα αὐτὴν ἐν τῇ ἀγκαλίᾳ τοῦ Μήτρου καὶ ἀπειλοῦντα νὰ λάβῃ δίκην τῆς προδοσίας τῆς. Καὶ ἀνεπήδα τότε ἔντρομος ὄλη, ζητοῦσα νὰ προφυλαχθῇ ποῦ. Ἄλλ' ὅπου ἔστρεφε τὸ βλέμμα, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους χαμῆς ἢ ἐπὶ τῆς καλαμιῆς καὶ πλήρους ἀρχνῶν ἀροφῆς ἄνω, ἐπὶ τῶν φαίων τοίχων ἢ τοῦ σιτοβρώτου ἐριμαρίου, τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν καρφίων ἀκόμη καὶ τῶν μαγειρικῶν σκευῶν, ὅλα τὰ ἔβλεπε διεστραμμένα καὶ ἐμπαίζοντα τοὺς φόβους τῆς, ὀπίπτοντα κατὰ πρόσωπον τὴν προδοσίαν τῆς, διὰ γέλωτος σιωπηλοῦ καὶ παραδόξου. Ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ κενδηλίου, ἀντίκρουζεν ἀμυδρῶς ἐν τῇ σκιάφωτι τοῦ τοίχου τὰ συζυγικά τῆς στέφανα, κρεμῶμενα κάτω τοῦ εἰκονοστασίου καὶ ἐξελάμβανον αὐτὰ συνοφρωμένα ὑπὸ τὴν λινομέταξον ὀθόνην μὲ τὴν ἵππειον ἐκαλύπτοντο, ὡσεὶ τὴν ἀπιστίαν τῆς ἐλέγχοντα· καὶ ἂν πνοὴ ἀνέμου ἀνεκίλει τὰς χρωματιστὰς ταινίας των, ἐνόμιζεν ὅτι ἤρχοντο ὡς ὄψεις κατ' ἐπάνω τῆς ἵνα ἐκδικηθῶσι διότι προσέβαλε τὴν ἱεράν των ἀγνότητά. Τοσοῦτον δ' εἶχε κυριευθῆ ὑπὸ τῆς ιδέας αὐτῆς ὡστε ἀνεπήδησεν ἔντρομος, ἀκούσασα αἴφνης τὴν φωνὴν τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ὀρμὴν, δὲν ἐσκέφθη τι ἄλλο εἰμὴ νὰ συσπειρωθῇ εἰς μίαν γωνίαν, ὡς οἱ Πρωτόπλαστοι μετὰ τὸ ἀμάρτημα, ἀκούσαντες τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ.

— Ἐ, Σμάλτω δὲ γρικῶς, ὀρῆ! ἤκουσθη πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ Στάθου, ἀνυπόμονος.

Ἡ λυγερὴ διετῆρσε τὴν θέσιν τῆς εἰς τὴν γωνίαν ἄφρονος, καὶ ἀκίνητος, συνέχουσα τὴν ἀναπνοὴν τῆς ἐκ τοῦ τρόμου. Ἄλλ' ἡ ὕρα τοῦ οἰκίσκου ἐκινεῖτο θορυβωδῶς ἐκ τῶν βιαίων λακτισμάτων τοῦ Στάθου. Καὶ ἡ Σμάλτω ἀνένηψε τέλος καὶ ἐγερεθεῖσα ἤνοιξε τὴν θύραν, χαμαὶ τὴν κεφαλὴν κρατοῦσα, φοβουμένη μὴ ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς τὸ σφάλμα ὁ Στάθου, τρέμουσα ὄλη, ὡς τὸ φυλλοκαλαμῶν.

— Ἐ, καὶ τὸ φίδι; ἠρώτησεν εὐθύμως οὗτος, μόλις εἰσερχόμενος.

— Ὡ, τὸ φίδι! Βέβαιον, τὸ εἶδεν ἡ Σμάλτω καὶ ὑπέμεινε τὴν ἐπ' ἡρεάν του ὑπέροπτε σήμερον! τὸ φίδι, τὸ ὁποῖον δὲν ἐγνώριζε μόνον νὰ συρίζῃ ἀλλὰ καὶ νὰ δάκνη, ἰσοδύναμος νὰ δάκνη, ὁσάκις εὐρισκῶν εὐκαιρίαν!

Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις ἡ Σμάλτω διήρχετο ἡδὴ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας. Ἄλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ πολὺ αὐτὴ ἡ κατάστασις τῆς. Ὅ,τι ἐγείνεν ἐγείνεν ἡδὴ. Ἐπρεπε νὰ προφυλάξῃ τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον ὠροῦτο ἀπειλητικὸν ἐνώπιόν τῆς, νὰ κάμῃ τὴν ἑαυτὸν τῆς ἐγκρατῆ πλέον ἀπὸ πάσης ξένης ἐπιρροῆς. Ἀνεγνώριζεν ὅμως τὴν ἀδυναμίαν τῆς, κατενόει ὅτι ἵνα γίνῃ τοῦτο δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον τῆς τὸν Μήτηρον. Ἄλλὰ πάλιν δὲν ἠδύνατο αὐτὴ νὰ κλεισθῇ ἐντὸς τοῦ οἰκίσκου τῆς, εἰς τὰ κρησάια, ὡς τοῦρκισσα. Ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ἐργασίαν, εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ εἰς τὴν σταφίδα καὶ τὰ γαλιὰ ἀκόμη νὰ συντροφεύσῃ. Ἦτο ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ ἐργασία εἶνε εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς· θέρος, τρύγος, πόλεμος!.. Νὰ ἐκνευρωθῇ πάλιν εἰς τὸν ἄνδρα τῆς, νὰ φέρῃ τοὺς αὐτοὺς ἐνδοιασμοὺς τοὺς ὁποίους καὶ ἄλλοτε ἐθεώρει ὄλιος ἀπρεπές. Ἀνεγνώριζε τὸ δίκαιόν του. Ὅλοι εἰς τὰ χωρία λαμβάνουν γυναῖκας ἵνα τὰς ἔχουν βοηθοὺς ἐν τῇ ἐπιπόνῳ σταδιοδρομίᾳ τοῦ βίου των· δὲν τὴν ἔλαθε βέβαιον ὁ Στάθου διὰ νὰ τὴν ἔχῃ εἰκόνημα, εἰς τὸν οἰκίσκον του μόνον. Ἄλλως τε καὶ αὐτῆς προσεβάλλετο ἡ φιλοτιμία νὰ μὴ βοηθῇ τὸν ἄνδρα τῆς, παρὰ νὰ περιμένη νὰ τῇ φέρῃ οὗτος τὸν ἄρτον, ὡς εἰς τὸν τύφλόν.

— Τι, γιὰ ψυχικὸ ἢ μ' ἔχει; ἀνελογίσθη κοκκινίζουσα ἐξ ἔντροπῆς.

Ἄλλὰ καὶ ἂν ἤθελεν ἡ λυγερὴ πάλιν δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἄεργος εἰς τὸν οἰκίσκον τῆς. Διότι ἐν τοῖς χωρίοις, ὅπου οἱ κάτοικοι μετροῦνται εἰς τὰ δάκτυλα, καθένας τούτων ὑπόκειται καθημερινῶς εἰς τὸν αὐστηρὸν ἔλεγχον τῶν λοιπῶν. Ὁ κωθρὸς ἢ φιλόπνοος ἐργάτης, ὁ θεοσεβὴς ἢ κουτοπόνηρος γέρον, ὁ φιλόχριστος ἱερεὺς, ἡ καθαρά καὶ φιλόκαλος οἰκοδέσποινα, ἡ προκαρμένη καὶ πολλὰ χειροτεχνήματα γνωρίζουσα κόρη, ἡ φρόνιμος γραῖκα, ὅλοι εἶνε χωρισμένοι μετὰ τῶν καὶ γνωρίζονται ὅπως καὶ τὸ καλὸ κροσί. Καὶ ἀπὸ τὰ χαρίσματα τὰ ὁποῖα τυχὸν ἔχει ἕκαστος, μορφοῦται ἐν τῇ μικρᾷ κοινωσίᾳ ἡ καλὴ ἢ κακὴ ἰδέα, περὶ τῆς μελλούσης τύχης του. Ὅταν δὲ τύχῃ νὰ ἔλθῃ ἐξ ἄλλου χωρίου καμμία γυνὴ καὶ ἐγκατασταθῇ ἐκεῖ νυμφευομένη, εὐθύς ὄλων ἢ προσοχῇ καὶ ὄλων ἢ κρίσις πρὸς αὐτὴν στρέφεται. Καθένας ὅστις θὰ τὴν πλησιάζῃ ἢ κάθε μίαν ἡτις θὰ τῇ ὁμιλήσῃ, θὰ ἦνε διὰ τὴν πτωχὴν νεόφερτον ἀνακριτῆς ἐπίφοδος, τοῦ ὕφους καὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τῆς, μέχρι τῶν

ἐλαχίστων λεπτομερειῶν. Ἡ Σμάλτω ἠφίστατο τὴν δοκιμασίαν αὐτὴν ἀπὸ τριῶν ἡδὴ μηνῶν, ἀπὸ τῆς ἰδίας δηλαδὴ νυκτὸς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγκατεστάθη εἰς Τρουμπέ. Τόσα ὅμως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ παθήματος τῆς ἡ δοκιμασία ἐγείνε στενωτέρα. Μόλις ἐξήρχετο εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκίσκου τῆς εὐθύς αἱ γυναῖκες τὴν ἠτένιζον περιέργως εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσουν διατὶ ἔκαψεν αἴφνης νὰ συντροφεύῃ εἰς τὴν βοσκὴν τὰ γαλιὰ καὶ ἤρχισαν νὰ ψιθυρίζουν μετὰ τῶν τὰς παραδοξοτέρως δι' αὐτὴν εἰκασίας.

Ἐκτός ὅμως τῶν ξένων ἤρχισαν καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Στάθου νὰ κρίνωσιν αὐστηρῶς τὴν ἐκουσίαν αὐτὴν καθιερεῖν τῆς λυγερῆς. Ἄν καὶ αὐταὶ ἐκάθηντο εἰς ἄλλον οἰκίσκον μακρὰν, ὅμως ἔμαθον τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ συγγενοῦς των συμβαίνοντα. Καὶ ἤρχισαν ἡδὴ νὰ θλιβῶνται διὰ τὸν Στάθου, ὁ ὁποῖος ἐδέσμευσε τὴν τύχην του νυμφευθεὶς μίαν φαγοκοιμηστράν, ὡς ἀπεκάλουν οἰκτεῖρουν τὴν Σμάλτω. Δὲν ἀρκεῖ ὅτι τὴν ἐπῆραν ἀπὸ τὴν καλύβην ὅπου ἀνετρέφη, ἀπὸ τὴν μομπούταν τὴν ὁποιανέτρωγε, καὶ τὴν ἔφερον εἰς πολιτείαν, εἰς οἶκον νὰ τρώγῃ σίτηνον ἄρτον, παρὰ ἤθελε νὰ μένῃ καὶ ἄεργος, νὰ μὴ πιάνη οὔτε μισακὸ μετὰξέ.

Ἡ Σμάλτω ἐμάθανεν αὐτὰ καὶ ἐτήκετο περιεσσότερον. Κατενόει ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ζῆσῃ πλέον οὔτε μετὰ τῶν χωρικῶν.

Καὶ ἔλαβεν ἀπόφασιν νὰ ὑπάγῃ μόνη, νὰ συναντήσῃ τὸν Μήτηρον καὶ διὰ παρακλήσεων, εἴτε δι' ἀπειλῶν ἐν ἀνάγκῃ, νὰ τὸν πείσῃ ν' ἀλλάξῃ τόπον βοσκῆς. Εἶχε πεποίησιν ὅτι θὰ τὸ κατορθώσῃ. Διὸ τὴν τρίτην ἡμέραν, μόλις ἠγέρθη τοῦ ὕπνου, ἠτομάσθη πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ τῆς.

— Γιὰ ποῦ; ἠρώτησεν ὁ Στάθου, ἀπορῶν διὰ τὴν αἰφνιδίαν αὐτὴν ἐξίεγρσιν τῆς γυναικὸς του.

— Πακίω μὲ τὰ γαλιὰ.

— Κι' ἂν σουρίζῃ τὸ φίδι;

Ἡ λυγερὴ κατετράχη ἔεισε τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνην, τῶσον ἀπροσδοκῆτως καὶ ἀσκόπως ριφθεῖσαν παρὰ τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἠσθάνθη αἴφνης κατὶ συσφίγγον τὴν καρδίαν εἰς τὰ στήθη τῆς, ὡς νὰ ἐσταμάτησε διὰ μίαν ἢ κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος. Ἄλλὰ μετὰ μικρὸν ἀναθαρρήσασα, ἀκλόνητος εἰς τὴν ἀπόφασίν τῆς, ἠτένισε μετὰ πειστικότητος τὸν ἄνδρα τῆς:

— Δίνω μιά καὶ τοῦ ζουπάω τὸ κεφάλι ἀπῆντησε.

Καὶ ἔσασα ἔμπρος τὰ γαλιὰ, ἐξῆλθε τοῦ χωρίου.

Ἡ Σμάλτω ἔβαινε ἡδὴ θαλαῖα εἰς τὸν σκοπὸν τῆς, ἀνυπόμονος νὰ φθάσῃ εἰς τὸν τόπον ὅπου ἤλπιδε νὰ συναντήσῃ τὸν βοσκόν, πολλάκις προτρέχουσα τῶν γαλιῶν, ὡσεὶ ὠθουμένη ὑπὸ ἀνα-

ποδράστου ἀνάγκης. Ἠτένιζεν ὕψηλὰ τὸν γαλανὸν αἰθέρα καὶ περίε τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ βουναὶ καὶ τὴν θάλασσαν μὲ βλέμμα ἱλαρόν, ὑπερήφανον δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ, ὅπως κάθε ἄνθρωπος ἔχων τὴν ψυχὴν γαλήνιον καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι πορεύεται νὰ ἐπανορθώσῃ ἀδίκημα. Προσεβλεπε δὲ συχνά, ἀπ' ἧς ὕρας ἐξῆλθε τοῦ χωρίου, τὴν ἀγροτικὴν σκιάδα τοῦ Μήτρου, θέλουσα νὰ συνειθίσῃ εἰς τὴν θέσιν τῆς καὶ νὰ μὴ τὴν φοβῆται πλέον:

— Δὲν ἔνε! ἀνέκραξεν αἴφνης, δισυμῶς.

Ἐφ' ὄντι, ἐφ' ὅσον ἐπλησίαζεν εἰς τὴν σκιάδα, διέκρινεν ὅτι ὁ Μήτηρος καὶ τὰ πρόβατα ἔλειπον. Ὅτε δὲ ἐφθασεν ἐκεῖ δὲν εὗρε παρὰ τὸ μάλλινον σακκίδιον τοῦ βοσκῶ, κρεμῶμενον ἀπὸ ἐνὸς στύλου καὶ ἐπὶ τοῦ πατώματος τῆς σκιάδος τὸ σιλάχι καὶ τὴν κατερρακωμένην φλοκάταν του. Ἡ Σμάλτω ἐθουώθη ἡδηδιότι δὲν εὗρεν αὐτὸν ἐκεῖ, νὰ τῷ εἴπῃ μίαν ὦραν ἀρχίτερα ὅτι ἔπρεπε καὶ ἐλαφρωθῇ ἐπὶ τέλους. Ἐσκέφθη δὲ μὴ ὅτι δὲν θὰ ἦτο καὶ πολὺ μακρὰν, ἀφοῦ τὰ πράγματα τοῦ ἦσαν ἐκεῖ καὶ ἤλπιδε μετ' ὀλίγου, ὅτε ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου θὰ ἐπεταίνετο, νὰ προσέλθῃ οὗτος ὑπὸ τὴν σκιά τῆς καλύβης. Ἄλλως τε ἐκεῖ εἶχε ἀφίσει τὸν ἄρτον του καὶ βεβαίως, ἂν ὄχι διὰ τίποτε ἄλλο, θὰ ἤρχετο τοῦλάχιστον μέχρι τοῦ δειλινοῦ διὰ νὰ φάγῃ. Ἡ λυγερὴ δὲν εἶχε καμμίαν ἀνάγκην ν' ἀπομακρυνθῇ ἐκεῖθεν. Τὰ γαλιὰ θὰ εὗρισκον καὶ ἐκεῖ τρώφην ὅπως καὶ ἄλλου, ὡστε ἀπεφάσισε νὰ τὸν περιμένῃ.

— Δὲν κάνω κούνημα ὡστε νὰρθῇ ἐσκέφθη.

Ἰσθνης γλουγλουκισμὸς θορυβωδῆς διέκοψε τὰς σκέψεις τῆς. Ἡ Σμάλτω στραφείσα παρατήρησεν ὅτι δύο γαλιὰ ἤρizon ῥαμφίζοντα κατὶ μίση τῶν ζηρῶν χόρτων καὶ δι' ἄλλα ἔσπευδον λαμψάργως ἐκεῖ, μὲ τεταμένους ὡς δόρατα τοὺς λαίμους καὶ μετὰ κραυγῶν, ὡς ν' ἀνεκάλυψαν αἴφνης πολύτιμον τροφήν. Μετὰ μικρὸν συνήχθησαν ὅλα ἐκεῖ, συσφινόμενα τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο, σχηματίζοντα οὔτω πυκνὸν ἄλωμα, μὲ τὰ μαυροπράσινα πτελώματα των μαρμαίροντα ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας. Συνωθούντο δὲ κ' ἐγλουγλούκισον γοερῶς, θέλοντα νὰ φθάσωσι πρὸς τὸ κέντρον καὶ πολλὰ ἔπταντο ὕψηλὰ, πλαταγούντα τὰς πτέρυγὰς των ὡσεὶ περὶ ἐργα νὰ ἰδῶσιν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐράμμιζον οἱ συντροφὸι των. Καὶ παρήγετο οὔτω συνωστισμὸς αὐτῶν πεισματῶδης, καὶ ἔρις συνήπτετο μετὰ τῶν, καὶ κίνησις καὶ βρυκσμὸς ἀδιάκοπος ὡς εἰς σμῆνος μυρμηκῶν. Κεφαλαὶ ὠροῦντο διὰ μίαν στιγμὴν μὲ τὰ κόκκινα φύμακα ἄνω, ὡς λεπροὶ κόνιοι ἀγρίου ἀραβοσίτου, ἐτάχουσαι τὰ περίε περιέργως διὰ τῶν μαύρων ὀφθαλμῶν των καὶ πτεῖλα ἐσκοπίζοντο εἰς τὸν ἀέρα, ἀπομαδούμενα ἐνῶ ἀντήχει ἡ πεδιάς ὀλόκληρος ἐκ τοῦ θορύβου καὶ τοῦ ἀλαλητοῦ των.

Ἡ Σμάλτω παρηκολούθει διὰ τοῦ βλέμμα-
τος τοὺς διαπληκτισμοὺς αὐτοῦ τῶν γαλιῶν,
χαμογελοῦσα. Ἐγνώριζε τὴν συνθήκην τὴν
ἔποιον ἔχουν νὰ συνάξωνται οὕτω καὶ νὰ ὑπο-
βοῦν μὲν εὐρίσκουν τι εἰς τὸν δρόμον τῶν ὑπέ-
θετε δὲ ὅτι καὶ τότε κανὲν παλαιὸν ὑπόδημα
ἢ ὄγκος πανίου ὄθ' ἀπὸ κάλει τὴν ἔριν τῶν.

Αἴφνης ὅμως ἐκ τῶν ἀλληλοισμιῶν καὶ τῶν
βαμφομαμάτων αὐτῶν ἀνεπήδησε πρὸ τῶν πο-
δῶν της μικρὸν τεμάχιον καλάμου.

— Μπα! ἡ φλογέρα του! ἐπιθύριεν ἡ λυγερή.

Ἦτο τῷ ὄντι ἡ φλογέρα τοῦ Μήτρου· μικρά,
χρυσίζουσα, μὲ πέντε ὄπας, μαύρας εἰς τὰ χεῖλη
ἐκ τοῦ πετυρωκτωμένου σιδήρου διὰ τοῦ ἵποιοῦ
ἤνοιζεν αὐτὰς ὡς τεχνίτης καὶ μίαν εἰς τὸ ἀν-
τίθετον μέρος, ἀπομεμονωμένην. Ἡ Σμάλτω
ἐθαμώθη εἰς τὴν θέαν αὐτῆς ὡς νὰ ἠτένισεν
αἴφνης τὸν ἥλιον κύμα αἵματος συνέρρευσε εἰς
τὴν καρδίαν της καὶ τὴν ἔκαμε νὰ πάλλῃ βιαί-
ως· οἱ κρόταφοὶ της ἐσφύζον ἐναγωνίως καὶ εἰ
μηνιγγῆς της ἐπόνοον ἐκ τῆς πίεσεως.

— Ἡ φλογέρα του! ἐπανελάθε βραδέως.

Καὶ ἠτένιζεν αὐτὴν μὲ βλέμμα πεφοβισμέ-
νον, αἰσθανομένη καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ σῶμα τὴν
ἀνατριχίασιν ἐκείνην τοῦ βλέποντος πρὸ αὐτοῦ
ὅσπου φοβεροῦ ἦτο. Ἐβύθως ἡ φαντασία της
ἐπανεφερεν εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀνα-
σθητοῦσα σχεδὸν, ἐπέσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ
Μήτρου. Ἀνεγνώριζεν ἤδη ὅτι αὐτὸ τὸ τεμά-
χιον τῆς καλάμου ἔγεινε ἡ αἰτία νὰ πράξῃ
ἐκεῖνο τὸ ἀνόμημα, ὅτι ἦτο αὐτὸ ἡ ἐπικίνδυνος
προαγωγὸς ἡ ἡποία παρέδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν
τυχόντα καὶ ἡ ἡποία ὀλίγον εἰλεψε νὰ τὴν πα-
ρασύρῃ εἰς τὰ ἔσχατα. Καὶ ἡ λυγερὴ ἦδη ἤσθαι
νετο μίσος πρὸς τὴν φλογέραν ἐκείνην ἣτις διὰ
τοῦ ευγλώττου στόματός της, ἐπιτηθειότερου καὶ
τῆς πλέον γεγυμνασμένης μυλιτρίας ἔκαμεν
αὐτὴν νὰ λησμονήσῃ τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα της
μύχιον ἐκείνην ἀφωσίωσιν ἡ ἡποία συγγεννῶται
καὶ συναποθνήσκει μὲ αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς γυ-
ναϊκῆς τοῦ ἀγροῦ. Καὶ ἱκανοποιεῖτο ἡ ἀδυνα-
μία της διότι ἔβλεπεν αὐτὴν τότε κατακει-
μένην ἐκεῖ εἰς τὸ χῶμα, ἄνευ ζωῆς, βαμφο-
ζομένην ὑπὸ τῶν γαλιῶν, ὡς τεμάχιον πέπο-
νος· ἔχαίρετο ἀμέτρως διὰ τὴν ταπεινώσιν της
ἐκείνην καὶ τὴν ἐξουθένωσιν, ἐκδικουμένη οὕτω
τὰ ἴδια της παθήματα. Ἐν στιγμῇ δὲ παρα-
φόρου πόθου πρὸς ἐκδίκησιν, ἠθέλησε νὰ συμ-
μεθέξῃ καὶ αὐτὴ τοῦ κακοῦ καὶ ἐβάδιζε νὰ
τὴν κατασυντρίψῃ ὑπὸ τοὺς πόδας της.

— Σμάλτω! εἰ, Σμάλτω!... ἠκούσθη φωνὴ
περιχαρῆς, ἀνακλιπτοῦσα αἴφνης τὸ βῆμα της.

Ἡ λυγερὴ στραφεῖσα παρετήρησε τὸν Μήτρον
ἐρχόμενον ἀπὸ μακρῶν μὲ τὸ ποίμνιόν του. Ἀλλ'
οὐδέμιαν ἠσθάνθη ἤδη ταραχῆν εἰς τὴν θέαν του.
Ἐγνώριζεν ἡ Σμάλτω ὅτι ὁ βοσκὸς δὲν εἶχε πλέον

μαζὴν του τὴν φλογέραν νὰ τὴν παίξῃ ὅπως ἄλλο-
τε καὶ γεμίσει τὸν ἀέρα περὶ ἀπὸ μύρια συνασθη-
ματα, ἀπὸ τόσους καύμους τῆς γυναικείας καρ-
δίας, τόσας στροφὰς τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας
καὶ τὴν συναρπάσῃ.... Τὴν εἶχεν ἐδῶ ὑπὸ τοὺς
πόδας της, ὡς νὰ εἶχε τὴν γλῶσσαν, αὐτὴν
τὴν φωνὴν μιᾶς μαγίσσης καὶ τὴν κατεσύντριβε.
Συγχρόνως δὲ μὲ τὴν σκέψιν της αὐτὴν ἡ Σμάλ-
τω κατέφερε μετὰ πάθους τὸν πόδα ἐπὶ τῆς
φλογέρας καὶ τὴν ἔθραυσεν.

— Νά! εἶπε μετὰ χαιρεκακίας, ρίπτουσα τὰ
τεμάχια αὐτῆς πρὸ τοῦ βοσκοῦ.

— Μὴ τὴ φλογέρα μου ἐφώναζεν οὕτως μετὰ
πόνου· γιατί τὴν σπᾶς;

— Γὰρ νὰ μὴ χάσῃ καὶ ἄλλαις; ἀπήντησεν
ἡ Σμάλτω ἐπισήμως.

Καὶ θεωροῦσα πάσαν ἱκεσίαν περιττὴν πλέον,
ἀφροῦ κατέστρεψε τὸ μέσον διὰ τοῦ ἵποιοῦ τὴν
ἐταλάνιζεν ὁ βοσκὸς, ἐστράφη πρὸς τὸ χωρίον
συγκεκριμένην ἀλλ' ἡσυχος διὰ τὸ μέλλον.

ΑΝΑΓΡΑΦΕΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΕΑΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΙ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΕΣ.

Ἐν τῷ ἰθρησκευτικῷ βίῳ τῶν Ἀγγλων πολλὰ
παρατηροῦνται κωμικὰ καὶ παράδοξα, εἰς ταῦτα
δ' ἀναντιρρήτως πρέπει νὰ συγκαταλεχθῶσι καὶ
αἱ μεσονυκτιοὶ ἰθρησκευτικαὶ διδασκαλίαι. Ὁ διερχό-
μενος τὰς ἰδοὺς τοῦ Λονδίνου τὴν Κυριακὴν περὶ
μέσας νύκτας, καθ' ἣν ὥραν οἱ κάτοικοι τῆς με-
γαλοπόλεως ἐκείνης ἐπανερχονται καθ' ἑκάστον-
τάδας καὶ χιλιάδας εἰς ἐκδρομῶν εἰς τὰς ἐξοχὰς,
πολλάκις εἰς τὰς διασταυρώσεις τῶν μεγάλων
ὁδῶν ἀκούει ἐξαίφνης γοερὰ ἐπιφωνήματα. Ὡς
ὡ! ἐπανελημμένως ἀντηχοῦντα. Ὁμιλος πικρὸς
διαβαστῶν περιστοιχίζει τὸν κραυγάζοντα, ὅστις
τότε προσθέτει ἐν εἰδῇ ἐπεξηγήσεις.

— Ὡς ἀμαρτωλοὶ!

Ὁ ἀγνοῶν τὰ ἐγκώρια ἔθιμα φυσικὸν εἶναι
νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ κατὰ τοιοῦτον ἀσυνήθη τρόπον
ταράσσων τὴν νυκτερινὴν ἡσυχίαν εἶναι φρονο-
βλαβής, ταχέως ὅμως μανθάνει ὅτι εἶναι ἱεροκή-
ρυξ. Ὅταν δ' ἴδῃ οὕτως ὅτι αἱ κραυγαὶ του συν-
ἠθροισαν ἀρκετὸν πλῆθος ἀρχεται τῆς διδασκαλίας
καὶ ἡμιλεῖ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἡμέρα καὶ ἀπαθῶς,
οὐδὲ ὅλως προσέχων εἰς τὰς διακοπὰς, τοὺς γέ-
λωτας ἢ τοὺς χλευασμοὺς τῶν ἀκροατῶν. Τὸ
ἀκροατήριον δὲν μένει τὸ αὐτὸ πάντοτε, ἀλλ' ἄλ-
λοι μὲν ἀπέρχονται, ἄλλοι δὲ νέοι προσέρχονται·
οὐχὶ εὐαριθμοὶ ὅμως ἀκροῶνται εὐλαβῶς, παρα-
μένοντες ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ κηρύγμα-
τος, καὶ συνοδεύουσι μάλιστα μετὰ ταῦτα τὴν

ἱεροκήρυκα μέχρι τοῦ πλησιεστάτου σταυροδρο-
μίου, ὅπου ἀρχίζει νέαν διδασχῆν.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἀποδίδουσιν οὐ μικρὰν σημασίαν
εἰς τὰς τοιαύτας διδασχὰς, καὶ τὰ μάλιστα θεά-
ρεστον νομίζουσι τὸ ἔργον τῶν μεσονυκτιῶν ἱερο-
κηρύκων. Ὑπάρχουσι πολλαὶ μεγάλαι καὶ πλού-
σαι ἑταιρίαι, ὑποθάλλουσαι αὐτοὺς, καὶ ἔρχονται
πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συλλέγονται ἀδιαλείπτως
ἀπανταχοῦ τῆς χώρας. Ὅθεν καὶ οἱ πόροι οἵτινες
διατίθενται πρὸς ἀμοιβὰς τῶν ἱεροκηρύκων δὲν
εἶναι εὐκαταφρόνητοι, οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ μέλη
τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας ἀνέλαβον τὴν προ-
στασίαν τοῦ ἔργου τούτου. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν οἱ πλα-
νδιτοὶ κήρυκες ἦσαν εὐπρεπεῖς κληρικοί, ἀδράσμι-
στούμενοι, οἵτινες ἐκήρυσσον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
παρουντες μέλαν ἔνδυμα καὶ λευκὸν λαίμαδρον,
φοροῦντες ἄμφω δ' ἐνίοτε καὶ ὑπὸ παιδὸς
φρόντος ἐλαφρὸν ἀναλόγιον, ἐφ' οὗ ἐπέθετον
ὄγκωδες ἀντίτυπον τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ταῦτα
δὲ πάντα ἐγένοντο μετὰ τινος μεγαλοπρεπείας
καὶ σεμνότητος ἐπιβλητικῆς. Ἀλλὰ μετὰ πά-
ροδον ὀλίγου χρόνου παρεσέδυσαν καὶ στοι-
χεῖα ἀλλότρια, πλὴν τῶν ἐμπίσθων κληρικῶν
ἤρχισαν νὰ διδάσκωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
κατὰ τρόπον πολλάκις ἡμιστὰ ψυχοφελῆ καὶ
αὐτοκλήτοι ἱεροκήρυκες. Οἱ κληρικοὶ ἠραιοῦντο
κατ' ὀλίγον καὶ τὴν θέσιν αὐτῶν κατελάμβανον
ῥυπαροὶ καὶ χυδαῖοι ἄνδρες, ἡμιλοῦντες περὶ ἐ-
λέου τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄζοντες οἰνοπνεύματος· ἐ-
πολλοπλάσιασθησαν δὲ καὶ οἱ ἱεροκήρυκες, οἱ
ἀδιάλλακτον ἔχοντες κεκρυγμένον πόλεμον
κατὰ τῶν κανόνων τῆς γραμματικῆς, παρέχον-
τες ἀκένωτον πηγὴν εὐθυμίας καὶ φαιδρότητος
εἰς τοὺς ἀκροατάς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀστυνομία
παρεμβαίνει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὰς δι-
δασχὰς, καθ' ἑκάστην δὲ δευτέραν ἀναγκάζον-
ται νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον τοῦ ἀστυνομικοῦ
παισιματοδικείου οὐκ ὀλίγοι τῶν μεσονυκτιῶν
ἱεροκηρύκων, κατηγορούμενοι ἐπὶ διαταράξει
τῆς τάξεως καὶ παρακωλύσει τῆς συγκοινωνίας.
Αἱ ἀποφάσεις τῶν παισιματοδικῶν ἐν αἷς τοι-
αύταις ὑποθέσεσιν εἶναι ποικίλαι καὶ ἀντίθετοι
ἀλλήλων πολλάκις· ἄλλος ἐπιτιμᾷ αὐστηρῶς
τὸν ἀστυνομικὸν κλητῆρα, ὡς ἐπειδείξαντα ἄ-
καιρον ζῆλον, καὶ ἀπολύει μετ' ἐγκωμίων τὸν
ἱεροκήρυκα· ἄλλοι πάλιν, προκρίνοντες τὴν τά-
ξιν ἀντὶ τῆς εὐλαβείας, πρῶτον μὲν ἐπιπλήττου-
σιν, ἐν ὑποτροπῇ δὲ καὶ τιμωροῦσι διὰ προστί-
μου ἢ κρατήσεως τοὺς νυκτερινοὺς ταράξιας.
Ἐνα μάλιστα κατεδίκασεν ὁ παισιματοδικὸς
εἰς φυλάκισιν δύο ἑβδομάδων, ἀξιώσας προσο-
χῆς τὴν κατάθεσιν τοῦ ἀστυνομικοῦ κλητῆρος,
μαρτυρήσαντος ὅτι ὁ εὐλαβίστατος ἱεροκήρυξ,
κλονούμενος καὶ παραπαίων ἐξ ἀμέτρου οἰνο-
πνευματοποσίας, πολλάκις μὲν κατέπεσε κατὰ
γῆς μὴ δυνάμενος νὰ στηριχθῇ εἰς τοὺς πόδας

του, ἐτιμώρησε δὲ καὶ διὰ στιβαροῦ γρονθοκο-
πήματος γέροντά τινι ἀκροατῆν, οὐ παρ' ὀλί-
γον νὰ ἐξορύξῃ τὸν ὀφθαλμὸν, διότι ὁ ἀκροα-
τῆς οὗτος ἐτόλμησε νὰ ἐμφράσῃ ἐνδοιασμούς
τινας περὶ τῆς ἀκριβείας τῶν λόγων τοῦ ἱερο-
κήρυκος, δυσχυριζομένου ὅτι τρία εἶδη διαβά-
λων ὑπάρχουσι.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἦν ὁ συνήθης ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ ταχυδρομείῳ
τοῦ Βερολίνου διεκπεραιουμένων ἐπιστολῶν ἀνέργεται
καθ' ἡμέραν εἰς 400 χιλιάδας, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ
νέου ἔτους ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἀπίστευτον ἀριθμὸν τῶν
8 ἑκατομμυρίων!

Ἐν Λονδίῳ ἀνεπτύχθη ἀπὸ τινος τάσις πρὸς τὸς
ἱστορικὰς ἀναμνήσεις· οὕτως ἐκτός ἄλλων κατὰ τὰ τέλη
Δεκεμβρίου ἐγένετο ἐκθεσις ἀντικειμένων ἀναφερομένων
εἰς τὴν Μαρίαν Στούατ. Τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον τῆς
ἐκθέσεως ταύτης ὑπῆρξεν ἡ πλουσία συλλογὴ προσωπο-
γραφῶν τῆς ἀτυχοῦς βασιλείας.

Ἐν τινι κωμοπολεῖ τῆς Κάτω Σιλεσίας συνῆθη
ἐσχάτως τὸ ἐξῆς ἀσύνθημα· μιά ἐκκλησία ἐπωλήθη εἰς
πλειστηριασμὸν καὶ κατεκυρώθη εἰς τὸ ὄνομα γυμνα-
στικῆς ἑταιρίας, ἣτις μετέβαλεν αὐτὴν εἰς γυμναστή-
ριον.

Πολυτιμώτατα δῶρα καὶ αὐτογράφους συγγραφή-
ριους εὐχὰς ἔλαβε κατὰ τὰ Χριστούγεννα ὁ Πρίμαρχ
παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας καὶ τῆς χήρας
αὐτοκρατορίας Λυγούστας.

Ἡ γῆρα αὐτοκράτειρας τῆς Γερμανίας Βικτωρίας
διατείχεται νῦν ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸ τῆς εἰς Γερμανίαν ἐ-
πανόδου της ὡς ἐπισκεφθῆ καὶ πάλιν τὸν ποιητὴν Πέν-
υσσον ἐν Φαργγυφάρδη, ὅπου διαμένει οὕτως νῦν χεῖρον
τῆς ὑγείας του.

Ἐν Βελγίῳ ἐκδίδεται περιοδικὸν διὰ μικρὰ κο-
ράσια ἰδρυθὲν ὑπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Βελγίου. Μετα-
ξὺ τῶν συντακτῶν αὐτοῦ ἀριθμοῦνται πολλαὶ ἐξέχου-
σαι γυναῖκες, ἐν αἷς καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Ρωμανίας
Ἐλισάβετ (Κάρμεν Σὺλβα).

Ὁ Σαρδοῦ ἐπεράτωσε νέον ἔργον, τρίπρακτον κω-
μῶδιον ὑπὸ τὸν τίτλον *Μαρκησία*, ὅπερ παρασταθή-
σεται προσεχῶς ἐν Παρισίῳ.

Τοῦ μεγάλου ὀγγικῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς λεξικοῦ
(*Encyclopaedia Britannica*), τὸ ἐν Ἐβιμβούργῳ τυπου-
μένον, ἡ πρὸ ὀλίγου περατωθεῖσα ἐνάτη ἐκδοσις ἐγένε-
το εἰς πεντηκοντακισχίλια ἀντίτυπα. Τούτων 40 000
ἀντίτυπα, ἣτοι ἐν ἑκατομμύριον ὀγκωδῶν τόμων εἰς
σχῆμα τέταρτον, ἐπωλήθησαν ἐν αἷς Ἡνωμέναις Πο-
λιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, δεκακισχίλια δὲ μόνον καθ'
ἅπασαν τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ τὰς κτήσεις
αὐτῆς.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Πάπα κατὰ τὸ ἐνεστώδες ἔτος
ἀνέρχεται εἰς 14,500,000 ἔσοδα, καὶ 8,480,000 ἔξοδα,
ἣτοι περίσσευμα εἰς ἑκατομμυρίων καὶ πλέον μὲνει δια-
θέσιμον εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα. Τὸ σπουδαιότερον
ἔσοδον εἶναι τὸ ἐκ τοῦ δηναρίου τοῦ Ἁγίου Πέτρου,
δηλαδή τοῦ ἐράνου ὅστις ἐν πάσαις ταῖς καθολικαῖς
ἐκκλησίαις συνάγεται ὑπὲρ τοῦ Πάπα, ἀνερχομένου εἰς
7 500,000 αἱ δὲ μέγιστα δαπάναι εἰσὶν αἱ πρὸς συν-

τήρησιν ιεροποδοπατηρίων (2,500,000) και προς επιχορηγήσεις εις Καρδινάλιους (2,000,000).

* Πολλά πειράματα έγινοντο εν Γουσσία προς στερεοποίησιν του πετρελαίου, όπως καταστή οικονομικότερα και ακίνδυνος ή μεταφορά αυτού. Το μέλιστα επιτυχόν φαίνεται το εξής. Το πετρέλαιον θερμαίνεται και προστίθεται εις αυτό 1 μέχρι 3 1/2 σάπωνος· ο σάπων αναλύεται εν τῷ πετρελαίῳ, ὅπερ ἄμα ψυχρανθῆ σχηματίζει μίγμα ἔχον τὴν στερεότητα πεπηγμένου λίπους. Το τοιοῦτο πετρέλαιον δὲν ἀνάπτει ευκόλως, καίεται βραδέως και χωρὶς καπνῶν, παράγει πολλὴν θερμότητα και ἀφίνει ὑποστάθμην μέλαιναν και σκληρὰν 2 1/2.

* Κατὰ τὸ ἐνεστώσῳ ἔτος συμπληροῦται αἰὼν ἀφ' οὗ εἰσήχθη εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ χρυσάνθεμον, και ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ή δαλίαν, ἣν πρώτη ἔφερεν ή μαρκησία Βιούτ.

* Κατὰ τινα ὑπὸ τοῦ λιμεναρχείου Πειραιῶς ὑποβλήθεισαν εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ἀπογραφικὴν σημείωσιν, τὸ σύνολον τῶν ἰστιοφόρων και ἀποπλοίων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ νηολόγιον Πειραιῶς ἀνέρχεται εἰς 424. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἔχουσι χωρητικότητας 32,607 τόννων και πλήρωμα 2183 ἀνδρῶν.

ΣΤΙΧΟΙ

ΤΗ: ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΙ Α.Μ.

1.

Ξανθαίς με τ' ἀγριόκαϊρα, γλυκειαῖς με τοὺς χειμῶνες
Ἄνθ' οὖν ἔσ' ἐν κάμπο ἢ ἀνεμώναις.

Ὁραῖοι με τὰ βόσωνα και με τὴ μαύρη τύχη
Ἄνθ' οὖν ἔ' σ' τὸν κόσμον αὐτὸν οἱ στίχοι.

Αὐτοὶ πλουτίζουν τὴ ζωὴ, τὰ νάτα μας στολίζουν,
Κι' ὅταν ἀκόμα δὲν ἀρίζουν

Πρίσκουσι κάλλη δανεικὰ και παίρνουν χάρες ἑνάσι
Ἄπ' ταῖς δροσάλκισταις παρθένασι.

Αὐταῖς μᾶς δεῖχουν τὴ ζωὴ ἄν' ἐκκλησιαῖς εἰκόνα
Στεφανωτὴ μ' ἀκτινωτὴ κορῶνα!

2.

Ἰνωρίζω μιά... πῶχει ἐμμορφιαῖς κ' ἔχει στολίδια τόσα
Ποῦ τὸ φημίζει κάθε γλώσσα.

— Ἐχει τὴ χάρι τὴ λευκὴ, μοῦ λέει τὸ περιστέρι,
Μὲ τὴ θωριὰ ἢ ψυχὴ τῆς ταῖρι·

— Ἐχει τὴ χάρι τὴ γλυκειά, μοῦ τᾶχει ἡ πῆ τὰ ἡδῶνα,
Μὲ τὸ χαμέγλο σκλαβῶνα.

Ἐχει τὴ χάρι τὴν κρυφὴ, κι' ὁ ποιητὴς ἔμπροστὰ τῆς
Ρωτᾶ:— Ποῦ τᾶχει τὰ φτερά τῆς;

Ἰνωρίζω μιά πῶχει ἐμμορφιαῖς και πλούτη κατατολίδια.
Ἄ στίχοι, ψιθυρίστε το ἔς τὴν ἴδια!

ΚΟΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Συνίθως ὅστις ὀλιγώτερον ὑπολογίζει ὀλιγώτερον ἀπατάται.

* Ἀναμένειν σημαίνει κατέχειν διὰ τῆς ἐπιθυμίας, διὰ τῆς φαντασίας, — κατοχὴ πνευματικὴ ὑπερτέρα ἐνίοτε τῆς πραγματικῆς.

* Τὸ ν' ἀμφιδόλλῃ τις περὶ τῆς ἀγάπης ἐκείνου θ' ἀγαπᾷ εἶνε θλιβερώτερον παρὰ ν' ἀπολέσῃ αὐτόν.

* Ὁ φόβος ἐξουθενίζει· φόβος εἶνε ἡ ἥττα τοῦ πνεύματος ὑπὸ τῆς ὕλης.

* Τὸ πνεῦμα δύναται νὰ μειδιᾷ ἐν ψυχρῶν πονεῖ ἢ καρδία.

* Ὅσω μᾶλλον συγχωρεῖτε τὸν μὴ μετανοοῦντα διὰ τὰ σφάλματά του, τόσω μᾶλλον ἐνθαρρύνετε αὐτόν εἰς τὴν διάπραξιν νέων.

* Ἡ ὑπομονὴ μαλάσσει τὰς ἀγαθὰς καρδίας και ἀποσκληρύνει τὰς πονηράς.

* Ἡ νεότης ἔχει ὅλην τὴν ὑπέρβιν ἐν τῷ παρόντι. Ἐκ τούτου τὸ μίγα θέλητρον αὐτῆς.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Σὰν ἀδερφά...

— Ἴε ἔχεις, μπάριμπα Γιάννη, και κλαῖς;
— Μὴ ρωτᾷς. Ἐψόφησε ὁ γαῖδαρός μου.
— Αἱ και γι' αὐτό; ...
— Μὰ ξέρεις, τόσα χρόνια τόρα... τὸν εἶχα σὰν ἀδερφά

Γελειόφοιτος.

Μεταξὺ χωρικοῦ και γαιοκτημόνος:
— Κάτι, ἀφεντικὸ, συλλογὴ ἔχεις;
— Συλλογίζεσαι τί δουλειὰ νὰ βρῶ τοῦ γοιῦ μου;
— Καὶ τόρα τ' εἶνε τὸ παιδί;
— Γελειόφοιτος.
— Ἄς τον τὸ λοιπὸν τελεῖ ὁ φτο ὡς ποῦ νὰ βρεθῇ, καλλιότερη θέσι.

Ζήτημα καθαρειότητος.

— Σὲ τί καιροὺς ζοῦμε! Δὲν μπορεῖ κανεὶς σήμερα νὰ εὕρῃ παστρινὸν ἀνθρώπο.
— Σῦρε νὰ πλυθῆς!

Ἐνα ἢ δύο;

— Ἐχετε ἀδελφούς, κύριε Νικολάκη;
— Ναι, ἕνα μόνον.
— Ἐνα μόνον; Καλέ, τόρα ρωτοῦσα τὴν ἀδελφῆ σας και μοῦ εἶπε πῶς ἔχει δύο ἀδελφούς.